

EUROOPA
KOMISJON

Strasbourg, 13.12.2016
COM(2016) 815 final

2016/0397 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega muudetakse määrust (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide
koordineerimise kohta ja määrust (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ)
nr 883/2004 rakendamise kord**

(EMPs ja Šveitsis kohaldatav tekst)

{ SWD(2016) 460 final }

{ SWD(2016) 461 final }

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigus vabalt liikuda ja elada mis tahes ELi liikmesriigis on üks neljast ELi aluslepingutes sätestatud põhivabadustest.

Isikute vaba liikumine ei oleks võimalik, kui liikuvate Euroopa kodanike ja nende pereliikmete sotsiaalkindlustusalased õigused poleks kaitstud.

Käesolev algatus on osa Euroopa Komisjoni 2016. aastal esitatud tööjõu liikuvuse paketist. Algatuse eesmärk on jätkata ELi sotsiaalkindlustuse koordineerimise määruste (EÜ) nr 883/2004¹ ja 987/2009² (edaspidi „määrused“) ajakohastamist, hõlbustades veelgi kodanike õiguste kasutamist, tagades samal ajal õigusliku selguse, finantskoormuse ausa ja õiglase jagamise liikmesriikide vahel ning haldusliku lihtsuse ja eeskirjade täidetavuse. Käesoleva algatuse üks peamine eesmärk on saavutada sotsiaalkindlustuse koordineerimise ajakohastatud süsteem, mis vastab liikmesriikide sotsiaalsele ja majanduslikule olukorrale.

Ettepanek keskendub neljale koordineerimise valdkonnale, kus on vaja parendusi: majanduslikult mitteaktiivsete kodanike juurdepääs sotsiaaltoetustele, pikaajalise hoolduse hüvitised, töötushüvitised ja perehüvitised. Iga liikmesriik võib ise määrata kindlaks oma sotsiaalkindlustussüsteemide tingimused, sealhulgas selle, milliseid hüvitisi antakse, abikõlblikkuse tingimused, kuidas neid hüvitisi arvutatakse ja kui palju tuleks teha sissemakseid, ning kõikide sotsiaalkindlustuse valdkondade puhul, näiteks vanadus-, töötushüvitised ja perehüvitised, tingimuse, et selliste riiklike sätete korral järgitakse liidu õiguse põhimõtteid, eelkõige võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise valdkonnas. Liikmesriikidel on õigus jälgida arenguid seoses kõnealuste hüvitiste maksimisega, sealhulgas kodanikele, kes elavad mõnes teises liikmesriigis. Sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjonil on eriline roll sellise teabe vahetamisel.

Esiteks on läbivaatamise eesmärk selgitada, millistel tingimustel võivad liikmesriigid piirata majanduslikult mitteaktiivsete ELi kodanike juurdepääsu sotsiaalhüvitistele. Hiljutise Euroopa Liidu Kohtu (edaspidi „Euroopa Kohus“) kohtupraktika kontekstis on see vajalik selguse, läbipaistvuse ja õiguskindluse huvides. Majanduslikult mitteaktiivseid liikuvaid kodanikke on hinnanguliselt 3,7 miljonit³. Ligi 80 % neist saavad õigused (elamisõiguse ja/või õiguse hüvitistele) majanduslikult aktiivsete pereliikmete kaudu, kellega koos nad elavad, ning neil on jätkuvalt õigus võrdsele kohtlemisele vastava riigi kodanikest töötajate pereliikmetega. Majanduslikult mitteaktiivne ELi kodanik, kes oli seaduslik resident, kuid kes ei täida enam direktiivi 2004/38/EÜ tingimusi, peaks seoses osamakseliste sotsiaalkindlustushüvitistega saama toetuda võrdse kohtlemise põhimõttele seni, kuni vastuvõttev liikmesriik ei ole ametlikult lõpetanud tema elamisõigust.

Teiseks on läbivaatamise eesmärk luua pikaajalise hoolduse hüvitiste (mida praegu käsitletakse haigushüvitiste peatüki raames) koordineerimise ühtne kord, viies määrulesse (EÜ) nr 883/2004 sisse nende koordineerimist käsitleva eraldi peatüki, hõlmates kõnealuste hüvitiste määratluse ja sätestades nende loetelu. Hinnanguliselt on ligikaudu 80 000 liikuv

1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide

koordineerimise kohta, ELT L 166,

30.4.2004, lk 1, parandus ELT L 200, 7.6.2004.

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta) rakendamise kord (ELT L 284, 30.10.2009, lk 1).

3 Tööjõu-uuring, 2014.

kodanikul õigus pikaajalise hoolduse hüvitistele, kogusummas 793 miljardit eurot (0,4 % ELi kogukuludest pikaajalise hoolduse hüvitistele).

Kolmandaks tehakse ettepanek uueks töötushüvitiste koordineerimise korraks piiriüleste juhtumite puhul. Muutused käsitlevad kindlustusperioodide liitmist, et luua või säilitada õigus töötushüvitisele, töötushüvitiste ülekandmist ning selle kindlaksmääramist, milline liikmesriik vastutab töötushüvitise maksmise eest piirialatöötajatele ja teistele piiriülestele töötajatele. Perioodide liitmine toimub umbes 25 000 juhul (23 liikmesriigi andmed)⁴. ELis on ligikaudu 27 300 inimest, kes kannavad oma töötushüvitised üle teise liikmesriiki⁵. Aastas jääb töötuks hinnanguliselt 91 700 piiriülest töötajat, kellest 53 500 on piirialatöötajad⁶.

Neljandaks sisaldab ettepanek uusi sätteid selliste peretoetuste koordineerimiseks, mis on ette nähtud sissetuleku asendamiseks lapse kasvatamise ajal. Selline toetus on kasutusel 22 liikmesriigis⁷.

Lisaks selgitatakse ettepanekus kollisiooninorme kohaldatavate õigusaktide puhul ning määruste ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiivi 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega, edaspidi „direktiiv 96/71/EÜ“)⁸ vahelist suhet. Ettepanekuga tugevdatakse sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimist käsitlevaid halduseeskirju teabevahetuse valdkonnas ning lähetatud töötajate sotsiaalkindlustuse kontrollimist, et vältida potentsiaalset ebaõiglast tegevust või kuritarvitusi. Komisjonile antakse ka uued rakendamisolulised vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklile 291, et veelgi täpsustada ühtset lähenemisviisi porditava dokumendi A1 (tõend, mis puudutab selle omaniku suhtes kohaldatavaid sotsiaalkindlustuse õigusakte) väljaandmisele, kontrollimisele ja kehtetuks tunnistamisele.

Lisaks sisaldab ettepanek mitmeid tehnilisi muudatusi. Need käsitlevad tuletatud õiguste prioriteetsust seoses haigushüvitistega, arstliku läbivaatuse kulude hüvitamist, aasta keskmiste kulude arvutamist haigushüvitiste valdkonnas ning meetmeid pettuste tuvastamise hõlbustamiseks määruste kohaldamisel, sealhulgas liikmesriikidele võimaluse andmine isikuandmete korrapäraseks vahetamiseks. Lisaks vaadati läbi menetlused alusetult makstud sotsiaalkindlustushüvitiste puhul, et viia need vastavusse direktiivis 2010/24/EL sätestatud samaväärsete menetlustega vastastikuse abi kohta maksude, tollimaksude ja muude meetmete puhul, eelkõige selleks, et tagada ühtne dokument täitemeetmete jaoks ning standardmenetlus vastastikuse abi taotlemiseks ja taotlusega seotud dokumentidest ja otsustest teavitamiseks⁹.

Ettepanek sisaldab ka mitmeid korrapäraseid tehnilisi ajakohastusi, et kajastada siseriiklike õigusaktide muudatusi, mis mõjutavad ELi eeskirjade kohaldamist.

Ettepanekuga antakse komisjonile volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 290, et hõlbustada ja kiirendada seadusandlikku menetlust määruse (EÜ) nr 883/2004 riigipõhiste lisade muutmiseks.

4 Pacolet J and De Wispelaere F Aggregation of periods or salaries for unemployment benefits: Report on U1 portable documents for migrant workers (Network Statistics FMSSFE: 2015) Tabel 1 (mõjuhindangu aruande XII lisa).

5 Pacolet, J. and De Wispelaere, F., Export of unemployment benefits – PD U2 Questionnaire, Network Statistics FMSSFE, Euroopa Komisjon, juuni 2014.

6 See hinnang põhineb Euroopa Komisjoni 2015. aasta aruandel töötajate liikuvuse kohta, sest puuduvad andmed selle kohta, kui palju on piirialatöötajaid määruses (EÜ) nr 883/2004 esitatud määratluse mõttes.

7 De Coninck J: Reply to an ad hoc request for comparative analysis: salary-related child raising benefits, FreSso - Free movement of workers and Social security coordination, Euroopa Komisjon 2015, lk 9 (mõjuhindangu aruande XXV lisa)

8 EÜT L 018, 21.1.1997, lk 1.

9 ELT L 84, 31.3.2010, lk 1

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas kehtivate sätetega**

Käesolev algatus täiendab teisi algatusi, mis on kindlaks määratud poliitilistes suunistes „Euroopa uus algus“,¹⁰ seoses 4. prioriteediga: süvendatud ja õiglasem siseturg tugevama tööstusbaasiga, pidades eelkõige silmas kavandatud siseturu strateegiat¹¹. Tööjõu liikuvus aitab kaasa ressursside tõhusamale jaotusele sektorite vahel ja sees ning töötuse ja oskuste mittevastavuse vähendamisele.

Sellega täiendatakse ka poliitiliste suuniste 1. prioriteeti, luues soodsama õiguskeskkonna ettevõtluse toetamiseks ja töökohtade loomiseks, ning tagatakse, et määrused on kooskõlas komisjoni võetud kohustusega tagada parem õigusloome¹².

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 48.

- **Subsidiaarsus**

Kohaldatakse subsidiaarsuse põhimõtet, kuna ettepanek ei kuulu ELi ainupädevusse.

Liikmesriikidel ei ole võimalik ettepaneku eesmärgi piisaval määral saavutada riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil, vaid need on paremini saavutatavad liidu tasandil järgmistel põhjustel.

Sotsiaalkindlustusvaldkonna koordineerimine on seotud piiriüleste olukordadega, mille puhul ükski liikmesriik ei saa üksi tegutseda. ELi tasandil kooskõlastatud meetmeid nõutakse ELi toimimise lepingu artiklis 48 ning need on vajalikud vaba liikumise õiguse kasutamiseks. Ilma vastava koordineerimiseta võib vaba liikumine olla takistatud: inimesed liiguksid tõenäoliselt vähem, kui see tähendaks teises liikmesriigis omandatud sotsiaalkindlustusõigustest ilmajäämist.

ELi koordineerivate õigusaktidega asendatakse arvukad olemasolevad kahepoolsed lepingud. ELi raamistiku loomisega selles valdkonnas tagatakse liikuvate ELi kodanike ja nende pereliikmete õiguste ühtne tõlgendamine ja kaitse, mida ei saa liikmesriigid üksi saavutada riiklikul tasandil.

See mitte ainult ei lihtsusta sotsiaalkindlustuse koordineerimist liikmesriikide jaoks, vaid tagab ka liikmesriikide sotsiaalkindlustusalaste õigusaktide kohaselt kindlustatud ELi kodanike võrdse kohtlemise.

Ettepanekuga ajakohastatakse kehtivaid koordineerimiseeskirju, et rakendada muudatused, mis on osutunud vajalikuks sotsiaalse tegelikkuse muutuste tõttu, ning peegeldada siseriiklikul tasandil rakendatud õiguslikke muudatusi.

Seepärast on ettepanek kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega.

- **Proportsionaalsus**

Muutmismääruse ettepanek ei lähe kaugemale sellest, mida on vaja sotsiaalkindlustuse tõhusaks koordineerimiseks. Sellega ei laiendata olemasolevate määruste materiaalset või isikulist kohaldamisala ning selle mõju on suunatud eespool loetletud neljale valdkonnale.

10 http://ec.europa.eu/priorities/publications/president-junckers-political-guidelines_en.

11 http://ec.europa.eu/priorities/internal-market_en.

12 http://ec.europa.eu/info/strategy/better-regulation-why-and-how_en

Vastutus oma sotsiaalkindlustussüsteemide korraldamise ja rahastamise eest jääb endiselt liikmesriikidele.

Ettepanek hõlbustab liikmesriikidel sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimist ning selle eesmärk on kaitsta ELi piires liikuvaid üksikisikuid, samas kui sätted on vastavuses liikmesriikide muutunud vajadustega.

Seepärast on ettepanek kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.

- **Vahendi valik**

Kavandatav õigusakt on määrus. Muud meetmed, st teatis või muud õiguslikult mittesiduvad vahendid, ei võimaldaks saavutada vajalikku õiguskindlust ja selgust.

3. JÄRELHINDAMISTE TULEMUSED, KONSULTEERIMINE SIDUSRÜHMADEGA JA MÕJUHINNANGUD

- **Järelhindamised / kehtivate õigusaktide toimivuskontroll**

Komisjon hindas, millises ulatuses tagab praegune õigusraamistik jätkuvalt tõhusa koordineerimise. Kõnealuse analüüsiga täiendati eeskirjade ametliku läbivaatamise kohustust, mis nõuab, et sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjon (edaspidi „halduskomisjon“)¹³ ja Euroopa Komisjoni vaataksid läbi ja hindaksid määruste teatavate sätete rakendamist ja tulemuslikkust¹⁴. See täiendab ka komisjoni kohustust hinnata vajadust vaadata läbi töötushüvitiste koordineerimise põhimõtted¹⁵.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Sidusrühmadega konsulteeriti korduvalt.

1. Liikmesriikidega konsulteeriti halduskomisjonis.
2. Riikide ametiasutustega konsulteeriti spetsiaalse veebipõhise küsitluse kaudu, milles käsitleti pikaajalise hoolduse hüvitiste, töötushüvitiste ülekandmise ja piirialatöötajate töötushüvitiste koordineerimist.
3. Sotsiaalpartneritega konsulteeriti seoses pikaajalise hoolduse hüvitiste, töötushüvitiste ülekandmise ja piirialatöötajate töötushüvitiste koordineerimisega sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise nõuandekomitee raames ning seoses peretoetuste, pikaajalise hoolduse hüvitiste ja töötushüvitiste koordineerimisega spetsiaalse kuulamise ajal.
4. Valitsusväliste organisatsioonidega konsulteeriti seoses peretoetuste, pikaajalise hoolduse hüvitiste ja töötushüvitiste koordineerimisega spetsiaalsel seminaril.
5. Toimus kaks veebipõhist konsultatsiooni: 2012. aasta detsembris algatatud konsultatsioon käsitles pikaajalise hoolduse hüvitiste, töötushüvitiste ülekandmise ja piirialatöötajate töötushüvitiste koordineerimist ning 2015. aasta juulis algatatud konsultatsioon käsitles töötushüvitiste ja peretoetuste koordineerimist.

13 Halduskomisjon koosneb liikmesriikide esindajatest. Norra, Island, Liechtenstein ja Šveits osalevad vaatejatena. Halduskomisjoni ülesanne on tegeleda määruste sätetest tulenevate haldus- ja tõlgendusküsimustega sotsiaalkindlustuse koordineerimise valdkonnas ning koostöö edendamise ja arendamisega liikmesriikide vahel. Euroopa Komisjon osaleb samuti kohtumistel ja tagab sekretariaaditeenused.

14 Vt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 87 lõike 10 punkt b ja artikli 87a lõige 2 ning määruse (EÜ) nr 987/2009 artikli 86 lõiked 1, 2 ja 3.

15 Nõukogu võttis 2011. aasta detsembris vastu otsuse vaadata läbi FIEdena tegutsevate piirialatöötajate töötushüvitisi käsitlevad uued sätted kahe aasta jooksul alates nende kohaldamisest. Kõnealusel kohtumisel tegi komisjon liikmesriikide enamuse taotlusel avalduse, et läbivaatamisega algatatakse laiem arutelu praeguste koordineerimissätete üle töötushüvitiste valdkonnas ning hinnatakse nende põhimõtete muutmise vajadust.

Majanduslikult mitteaktiivsete liikuvate ELi kodanike sotsiaaltoetustele juurdepääsuga seoses olid liikmesriikide seisukohad erinevad. Mitmed riigid toetasid praegust olukorda kui esimest või teist valikut; teised pooldasid esimese või teise valikuna määruuse võrdse kohtlemise sätete muutmist, kuid vajalike muudatuste osas puudus üldine konsensus. Vähesed liikmesriigid väljendasid huvi haldussuuniste vastu.

Seoses pikaajalise hoolduse hüvitiste koordineerimisega toetas enamik liikmesriike konkreetset määratlust ja/või eraldi peatükki ja/või hüvitiste loetelu, samas kui teised eelistasid praeguse olukorra säilitamist. 2012. aastal toimunud avaliku konsultatsiooni tulemused tõid esile palju erinevaid arvamusi seoses sellega, milline liikmesriik vastutab pikaajalisi hoolduse hüvitiste maksmise eest.

Töötushüvitiste osas olid arvamused järgmised.

Töötushüvitiste liitmise puhul olid liikmesriigid lahknevatel seisukohtadel: väikese enamusega toetati praeguse olukorra säilitamist ning ülejäänud toetasid liitmist üksnes pärast ühe või kolme kuu pikkust töötamist. Sotsiaalpartnerid olid pigem *status quo* säilimise poolt. 2015. aasta avalikul konsultatsioonil arvas kolmandik vastajaid, et praeguseid eeskirju tuleks muuta.

Seoses töötushüvitiste ülekandmisega olid liikmesriigid erinevatel seisukohtadel: mõned toetasid praeguseid sätteid, teised toetasid ülekandmise õigust vähemalt 6 kuuks. Tööandjate organisatsioonid toetasid praeguseid sätteid, seevastu ametiühinguid ja valitsusvälised organisatsioonid toetasid ülekandmise õigust vähemalt 6 kuuks. 2012. aasta avalikul konsultatsioonil pooldas enamik vastanutest töötushüvitiste ülekandmise õiguse pikendamist.

Seoses töötushüvitiste koordineerimisega piirialade töötajate ja muude piiriüleste töötajate puhul jagunesid liikmesriigid nendeks, kes soovisid praeguse olukorra säilitamist, ja nendeks, kes pooldasid töötushüvitiste maksmist kõigile töötajatele viimasest tegutsemise riigist. 2012. aasta avalikul konsultatsioonil selgus, et kõnealuses küsimuses on üksikisikutel ja sidusrühmadel väga erinevaid arvamusi.

Seoses peretoetuste ülekandmisega eelistas väga vähe liikmesriike selliste hüvitiste erinevat koordineerimist, millega asendatakse sissetulek lapse kasvatamise ajal. Enamik valitsusväliseid organisatsioone toetas *status quo* säilimist. 2015. aasta avalikul konsultatsioonil arvas veerand vastajaid, et praeguseid eeskirju tuleks muuta.

Saadud vastustes esitatud hulk erinevaid seisukohti andsid komisjonile põhjalikku ülevaate sotsiaalkindlustuse praegusest koordineerimisest, sealhulgas probleemidest, võimalikest lahendustest ja sellest, kuivõrd neid lahendusi toetatakse. Avalike konsultatsioonide tulemused on kättesaadavad portaalis „Sinu hääl Euroopas“¹⁶. Sidusrühmade täpsed seisukohad on esitatud mõju hindamise aruandes.

• **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Käesoleva ettepaneku koostamisel on põhjalikult konsulteeritud nii komisjoni sees kui ka välisekspertidega. Arvesse võeti uuringuid ja aruandeid, mille esitasid ekspertide võrgustik trESS,¹⁷ ELi sisese liikumise õigusekspertide võrgustik (FreSsco) ja ELi sisese liikumise statistiliste ekspertide võrgustik; toetavat mõju hindamise uuringut, mille esitas Deloitte Consulting ning täiendavaid analüüse, mille tegid KU Leuven Research Institute for Work

16 http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index_en.htm

17 trESS Think Tank Report 2010, Analysis of selected concepts of the regulatory framework and practical consequences on the social security coordination; the trESS Think Tank Report 2011, Coordination of long-term care benefits-current situation and future prospects; the 2012 Analytical Study on the Legal impact assessment for the revision of Regulation 883/2004 with regard to the coordination of long-term care benefits ja the trESS Think Tank Report 2012 on Coordination of unemployment benefits.(kõik aruanded on kättesaadavad aadressil www.tress-network.org).

and Society (HIVA) ja konsortsium Fondazione Giacomo Brodolini, COWI ja Warwick Institute for Employment Research. Ülevaade ekspertidega konsulteerimisest on esitatud mõju hindamise aruandes. Lisaks on ettepanekusse panustanud ajutine töörühm, mis koosneb liikmesriikide ametiasutuste ekspertidest ja mis tegutseb halduskomisjoni raames. Töörühm töötas välja mitmeid soovitusi, mis käsitlevad kohaldatavate õigusaktide määramise reegleid, eelkõige lähetatud töötajate ja isikute puhul, kes töötavad kahes või enamas liikmesriigis.

• Mõju hindamine

Kooskõlas parema õigusloome poliitikaga viis komisjon läbi mõju hindamise, milles hinnati võimalike poliitikavariantide majanduslikku, sotsiaalset, õiguslikku ja üldist tõhusust ning kooskõla ELi laiemate eesmärkidega¹⁸. Seda tööd toetas struktureeritud koostöö komisjoni talitustega talitustevahelise juhtrühma kaudu¹⁹.

Koordineerimiseeskirjad on adresseeritud otse liikmesriikidele ja nende sotsiaalkindlustusasutustele. Väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid (VKEd) käesolev ettepanek otseselt ei mõjuta. Positiivset või negatiivset keskkonnamõju ei kaasne.

Digitaalse mõju seisukohast on ettepanekul täielik internetivalmidus. Riiklike asutuste vaheline elektrooniline andmevahetus sotsiaalkindlustuse koordineerimise valdkonnas toimub sotsiaalkindlustusalase teabe elektroonilise vahetamise (EESSI) projekti kaudu (täielik rakendamine on ette nähtud 2019. aasta keskpaigaks).

Seoses majanduslikult mitteaktiivsete liikuvate ELi kodanike juurdepääsuga sotsiaaltoetustele on eelistatud variant muuta kehtivaid võrdse kohtlemise sätteid määruses (EÜ) nr 883/2004, et osutada piirangutele, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivis 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (edaspidi „direktiiv 2004/38/EÜ“)²⁰ ning mis kajastavad Euroopa Kohtu praktikat. Seda eelistatakse alternatiivsetele variantidele (võimaldada erandit mitteosamakseliste rahaliste erihüvitiste puhul vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklile 70; või jätta mitteosamakselised rahalised erihüvitised, millega tagatakse toimetulekutoetus, käesolevast määrusest välja; ja muud mitteseadusandlikud võimalused (eeskirjade selgitamine teatises)). Ettepanekuga kodifitseeritakse ELi õigust, nagu Euroopa Kohus on seda tõlgendanud, ja seetõttu on sellel väga väike majanduslik mõju või mõju sotsiaalsetele õigustele võrreldes lähteolukorraga. Siiski võivad väheneda regulatiivsed kulud, sest võimaldatakse suuremat selgust ELi õiguse praeguses etapis.

Ettepanekuga luuakse ühtne kord pikaajalise hoolduse hüvitiste jaoks, viies sisse eraldi peatüki kõnealuste hüvitiste koordineerimise kohta, ühtlustades seda haigushüvitistega ning kehtestades pikaajalise hoolduse hüvitiste määratluse ja riiklike hüvitiste loetelu. Seda eelistati alternatiivsetele variantidele, kui elukohaliikmesriik maksab kõiki pikaajalise hoolduse hüvitisi ning pädev liikmesriik hüvitab need (pädeva riigi täiendava hüvitisega või ilma). Eelistatud variandiga luuakse selgesõnaline õiguslik alus olemasolevatele eeskirjadele, mis toob kaasa kehtiva korra läbipaistvuse ja stabiilsuse. Kodanikud ja asutused saavad

18 SWD (2016) 460

19 Osalesid järgmised talitused: DG CNECT; DG ECFIN; DG ENER; DG ESTAT; DG FISMA; DG Grow; DG HOME; DG JUST; õigustalitus DG MOVE; DG NEAR; DG REGIO, DG RTD; DG SANTE, peasekretariaat; DG TAXUD, DG Trade.

20 ELT L 158, 30.4.2004, lk 77.

selgitustest kasu ning sotsiaalkaitse suureneb. Eelistatud variant ei too võrreldes lähtestsenaariumiga kaasa märkimisväärset majanduslikku mõju või kõrgeid rakenduskulusid.

Töötushüvitiste koordineerimine:

Eelistatud variant töötushüvitiste liitmise puhul on nõuda minimaalselt kolmekuulist kindlustusperioodi viimase töökoha liikmesriigis, enne kui tekib õigus varasemad kindlustusperioodid kokku liita (kui kõnealune tingimus ei ole täidetud nõutakse hüvitise maksmist viimase töökoha liikmesriigilt). Seda eelistatakse teistele variantidele, mis võimaldavad liitmist ainult ühe päeva või ühe kuu möödumisel kindlustusest või võimaldavad eelmise töökoha liikmesriigis saadud tulu võtta töötushüvitise arvutamisel arvesse üks või kolm kuud pärast tööhõivet pädevas liikmesriigis. Eelistatud variant peaks hinnanguliselt aitama tagada tugevama seose töötushüvitiste andmise eest vastutavate asutuste vahel ja võimaldama 41 miljoni euro suurust kokkuhoidu, kuigi kulud jaguneksid liikmesriikide vahel teistmoodi. Ei ole oodata olulist mõju regulatiivsetele kuludele.

Töötushüvitiste ülekandmise puhul on eelistatud variant töötushüvitiste ülekandmise miinimumperioodi pikendamine kolmelt kuult kuue kuuni, nähes samas ette võimaluse hüvitis üle kanda kogu selle saamise õiguse aja kohta. Kõnealust varianti kombineeritakse tugevdatud koostöömehhanismiga, et toetada töötajatel töö leidmist ning suurendada tõenäosust tööturule naasmiseks. Seda eelistatakse alternatiivsele võimalusele, millega võimaldataks töötushüvitise ülekandmist kogu selle saamise perioodi kohta. Eelistatud variant ei tooks võrreldes lähtestsenaariumiga kaasa märkimisväärset majanduslikku mõju või suuri rakenduskulusid, sest pädev liikmesriik on kohustatud üle kandma ainult neid hüvitisi, millele on õigus juba antud.

Seoses töötushüvitiste koordineerimisega piirialade ja muude piiriüleste töötajate puhul on eelistatud variant pidada hüvitise maksmise eest vastutavaks viimase töökoha liikmesriiki, kui piirialatöötaja on töötanud seal vähemalt 12 kuud, ning muudel juhtudel pidada vastutavaks elukohaliikmesriiki. Selle tulemusena kaotatakse praegune tagasimaksmise menetlus. Seda võimalust eelistatakse alternatiividele, millega piirialatöötajate pakutakse valikut töötushüvitiste taotlemise koha suhtes või muudetakse viimase töökoha liikmesriik vastutavaks töötushüvitise maksmise eest kõikidel juhtudel. Eeldatakse, et selle variandi puhul suurenevad majanduslikud kulud 416 miljonilt eurolt 442 miljoni euroni, kuid see aitab vähendada regulatiivseid kulusid 9,9 miljonilt eurolt 3,7 miljoni euroni.

Seoses laste kasvatamise hüvitiste koordineerimisega, mille eesmärgiks on hüvitada vanemale saamata jäänud tulu lapse kasvatamise perioodide jooksul, eelistatakse muuta kehtivaid koordineerimise sätteid, nii et laste kasvatamise hüvitised oleksid individuaalsed ja personaalsed õigused ning lubada teise pädevusega liikmesriigile valikulist õigust hüvitise maksmiseks täies ulatuses. See võimaldab neil liikmesriikidel, kes julgustavad aktiivselt vanemlike kohustuste jagamist, kaotada rahalised takistused nende vanemate puhul, kes kasutavad lapsehoolduspuhkust samal ajal. Seda võimalust eelistatakse alternatiividele, millega nõutaks teise pädevusega liikmesriigilt erandi tegemist kattuvate eeskirjade puhul seoses kas kõigi laste kasvatamise hüvitistega või ainult töötasudega seotud laste kasvatamise hüvitistega. Eelistatud variandi maksimaalne majanduslik mõju oleks majanduslike kulude suurenemine teise pädevusega liikmesriigi jaoks vahemikus 58–84 %, kuigi tegelikkuses on see tõenäoliselt väiksem, kuna kõik liikmesriigid ei soovi erandit kohaldada. Sotsiaalsete õiguste mõju individuaalsetele ja personaalsetele õigustele on tõenäoliselt minimaalne, kuna nõue tunnustada tuletatud õigusi ei erine kuigivõrd laste kasvatamise hüvitistest.

Käesolevale ettepanekule on lisatud mõju hindamise aruanne (SWD (2016) 460), mille on läbi vaadanud õiguskontrollikomitee, kes avaldas 21. jaanuaril 2016 positiivse arvamuse. Kõiki õiguskontrollikomitee soovitusi on lõplikus mõju hindamise aruandes arvesse võetud.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta ELi eelarvet. Võimalikku mõju liikmesriikide eelarvetele on eespool kirjeldatud.

5. MUUD KÜSIMUSED

• Rakenduskavad ning järelevalve-, hindamis- ja aruandluskord

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele viis aastat pärast muudetud määruste kohaldamist ning seejärel hiljemalt iga viie aasta tagant hindamisaruande, milles käsitletakse uue õigusakti rakendamist kooskõlas parema õigusloome suunistega.

• Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

Käesolevas osas on üksikasjalikumalt selgitatud määruse (EÜ) nr 883/2004 (edaspidi „alusmäärus“) ja määruse (EÜ) nr 987/2009 (edaspidi „rakendusmäärus“) muutmise konkreetseid sätteid.

Artikkel 1

Artiklis 1 käsitletakse alusmääruse muudatusi.

1. Põhjendust 2 muudetakse, et osutada kõigi ELi kodanike vaba liikumise õigusele ELi õigusaktide alusel.
2. Põhjendust 5 muudetakse, et viidata piirangutele seoses majanduslikult mitteaktiivsete ELi kodanike juurdepääsuga sotsiaaltoetustele, mis on sätestatud direktiivis 2004/38/EÜ.
3. Lisatakse põhjendus 5a selgitamaks, et direktiivi 2004/38/EÜ kohaldamist määruste suhtes on tõendanud Euroopa Kohtu praktika kohtuasjades C-140/12, Brey, EU:C:2013:565, C-333/13, Dano, EU:C:2014:2358 ja C-308/14, Komisjon vs. Ühendkuningriik, EU:C:2016:436.
4. Lisatakse põhjendus 5b selgitamaks, et hinnates üldise ravikindlustuse olemasolu nõuet, mis on sätestatud direktiivis 2004/38/EÜ, peaksid liikmesriigid tagama, et ELi mittetöötavatel liikuvate kodanikel on võimalik seda nõuet täita.
5. Lisatakse põhjendus 5c selgitamaks, et majanduslikult mitteaktiivsete ELi kodanike võrdse kohtlemise õiguste piirangud, mis on sätestatud direktiivis 2004/38/EÜ, ei kaalu üles kõnealuste inimeste põhiõigusi, mis on kehtestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga.
6. Muudetakse põhjendust 24, et lisada viide uuele pikaajalise hoolduse hüvitisi käsitlevale peatükile.
7. Lisatakse põhjendus 35a selgitamaks, et perehüvitised, mille eesmärk on asendada sissetulek lapse kasvatamise aja jooksul, kuuluvad perehüvitiste erikategooriasse ning neid tuleks käsitada individuaalse ja personaalse õigusena, juhul kui kõnealune hüvitis on loetletud alusmääruse XIII lisa 1. osas. See tähendab, et pädev liikmesriik ei ole selle hüvitisega seoses kohustatud andma tuletatud õigusi kindlustatud isiku pereliikmetele. Teisese pädevusega liikmesriigid võivad otsustada mitte kohaldada

alusmääruse artikli 68 lõikes 2 sätestatud kattuvusvastaseid eeskirju ning maksta selliseid hüvitisi isikule täies mahus. Kui liikmesriik otsustab teha erandi, siis tuleks see loetleda XIII lisa 2. osas ja erandit tuleb kohaldada järjepidevalt kõigi õigustatud isikute suhtes.

8. Põhjenduses 39a viidatakse asjaomastele ELi andmekaitsealastele õigusaktidele.
9. Lisatakse põhjendus 46, et osutada delegeeritud volitustele, millega antakse komisjonile õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290, et muuta kõiki alus- ja rakendusmääruse lisasid. Kõnealused lisad sisaldavad riigipõhiseid kandeid, mis kajastavad erinevusi liikmesriikide riiklikes süsteemides.
10. Lisatakse põhjendus 47 rõhutamaks, et alusmääruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse põhimõtteid, mis on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, ja et määrust tuleb rakendada kooskõlas kõnealuste õiguste ja põhimõtetega.
11. Lisatakse põhjendus 48 selgitamaks, et ükski alusmääruse säte ei piira iseseisvaid õigusi ja kohustusi, mis on sätestatud Euroopa inimõiguste konventsioonis.
12. Artiklit 1 muudetakse, et võtta arvesse kavandatud uut peatükki 1a, milles käsitletakse pikaajalise hoolduse hüvitisi. See hõlmab pikaajalise hoolduse hüvitiste määratlust punktis d, kus täpsustatakse kõnealuste hüvitiste elemente. Määratlus võtab arvesse trESS võrgustiku analüüsi,²¹ kajastab Euroopa Kohtu praktikat²² ning on kooskõlas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga.
13. Artikli 3 lõiget 1 muudetakse, et hõlmata pikaajalise hoolduse hüvitised eraldiseisva sotsiaalkindlustusliigina.
14. Artiklis 4 sätestatakse, et seoses majanduslikult mitteaktiivsete liikuvate ELi kodanike juurdepääsuga sotsiaalkindlustushüvitistele vastuvõtvas liikmesriigis võib võrdse kohtlemise põhimõtte suhtes kohaldada seadusliku elamise nõuet, nagu see on sätestatud direktiivis 2004/38/EÜ. Selle sätte kohaldamisel (välja arvatud juurdepääs sotsiaalabile direktiivi 2004/38/EÜ tähenduses) ei kuulu majanduslikult mitteaktiivsete liikuvate ELi kodanike hulka töötajad, kes ELi toimimise lepingu artikli 45²³ kohaselt omavad vastuvõtvas liikmesriigis elamisõigust seal töö otsimise ajal.
15. Artiklit 11 muudetakse lõikes 2, et võtta arvesse uut pikaajalise hoolduse hüvitise määratlust. Ajakohastatakse ka lõiget 5, et viia mõiste „põhibaas“ kooskõlla määratlusega, mis on sätestatud komisjoni 5. oktoobri 2012. aasta määruse (EL) nr 965/2012 (millega kehtestatakse lennutegevusega seotud tehnilised nõuded ja haldusmenetlused vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 216/2008, nagu seda on muudetud komisjoni 29. jaanuari 2014. aasta määrusega (EL) nr 83/2014²⁴) III lisa alajao FTL punktis 14.
16. Muudetakse artiklit 12 selgitamaks, et terminile „lähetatud töötaja“ antakse direktiivis 96/71/EÜ sätestatud tähendus. Selline täpsustus ei muuda kõnealuse artikli isikulist kohaldamisala, vaid üksnes ühtlustab nendes õigustekstides kasutatud

21 trESS Think Tank Report 2011, Coordination of long-term care benefits-current situation and future prospects (http://www.tress-network.org/tress2012/EUROPEAN%20RESOURCES/EUROPEANREPORT/trESSIII_ThinkTankReport-LTC_20111026FINAL_amendmentsEC-FINAL.pdf).

22 Kohtuasi C-160/96 Molenaar EU:C:1998:84, kohtuasi C-215/99, Jauch EU:C:2001:139; kohtuasjad C-502/01 ja C-31/02 Gaumain-Cerri ja Barth EU:C:2004:413.

23 Kohtuasi C-282/89, Antonissen, EU:C:1991:80. Vt ka kohtuasi C-67/14, Alimanovic, EU:C:2015:597 punkt 57

24 ELT L 28, 31.1.2014, lk 17.

termineid. Muudatustega nähakse ette, et artikli 12 lõikes 1 sisalduvat asendamiskeeldu kohaldatakse ka füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes.

17. Artiklile 13 lisatakse lõige 4a, et sätestada selge kollisiooninorm juhul, kui isik saab ühes liikmesriigis töötamise ajal samaaegselt töötushüvitisi teisest liikmesriigist. See loob õigusliku aluse halduskomisjoni soovitusel nr U1 põhimõtetele²⁵.
18. Artiklit 32 muudetakse, et kehtestada selged eeskirjad pereliikme tuletatud õiguste jaoks, juhul kui õigus mitterahalistele haigushüvitistele tuleneb rohkem kui ühe liikmesriigi õigusaktidest.
19. Artikkel 34 jäetakse välja, et võtta arvesse uut peatükki 1a, milles käsitletakse pikaajalise hoolduse hüvitisi.
20. Lisatakse peatükk 1a, et käsitleda pikaajalise hoolduse hüvitiste koordineerimist eraldi peatükis.

Artikliga 35a kehtestatakse pikaajalise hoolduse hüvitiste koordineerimise üldsätted, mis on viidud kooskõlla haigushüvitisi käsitlevate eeskirjadega.

Lõikes 1 osutatakse alusmääruse 1. peatüki III jaotise kohaldatavatele sätetele.

Lõikega 2 kehtestatakse halduskomisjonile kohustus koostada loetelu pikaajalise hoolduse hüvitistest, mis siseriiklikes õigusaktides olemas on.

Lõikega 3 nähakse ette erand pikaajalise hoolduse rahaliste hüvitiste koordineerimisest uue peatüki alusel, võimaldades liikmesriikidel hüvitisi koordineerida alusmääruse III jaotise teiste peatükkide alusel. Sellistest hüvitistest loetelu on esitatud XII lisas.

Olemasolevad pikaajalise hoolduse hüvitiste kattumist välistavad sätted, mis praegu sisalduvad artiklis 34, lisatakse uuele artiklile 35b, välja arvatud lõige 2, mis lisatakse uue artikli 35a lõikele 2.

Artiklis 35c sätestatakse eeskirjad pikaajalise hoolduse hüvitiste tagasimakseteks asutuste vahel. Lõikega 1 määratakse artikli 35 kohaldamisalaks pikaajalise hoolduse hüvitised. Lõikega 2 määratakse hüvitamise subsidiaarne pädevus ravikindlustusasutustele, kui puuduvad eraldi õigusnormid pikaajalise hoolduse mitterahaliste hüvitiste kohta. See peegeldab sarnast loogikat kui artikli 40 lõige 2, mis käsitleb tööõnnetus- ja kutsehaiguskindlustust.

21. Artikli 50 lõiget 2 muudetakse, et jätta välja üleliigne viide artikli 52 lõike 1 punktile a, kuna teises liikmesriigis täitunud kindlustusperioode ei võeta arvesse sõltumatu hüvitise arvutamisel artikli 52 lõike 1 punkti a alusel.
22. Artiklit 61 muudetakse, et jätta välja liitmist käsitlevad erisätted, mis sisalduvad praegu lõikes 1. Selle asemel kohaldatakse artikli 6 liitmise üldsätteid selliselt, et kindlustus-, töötamis- või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise perioode, mis on täitunud varasemas liikmesriigis, arvestatakse vajaduse korral liikmesriigis, kus isik viimati tegutses, tingimusel et viimase töötamise või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise perioodid täitusid kõnealuses liikmesriigis ja kestsid vähemalt kolm kuud.
23. Artiklit 64 muudetakse, et pikendada miinimumperioodi, mille jooksul teises liikmesriigis tööd otsivad töötud, võivad nõuda töötushüvitiste ülekandmist, kolmelt

25

12. juuni 2009. aasta soovitus nr U1, mis käsitleb selliste töötute suhtes kohaldatavat õigust, kes tegelevad osaaajalise kutse- või kaubandustegevusega liikmesriigis, mis ei ole nende elukohariik (ELT C 106, 24.4.2010, lk 49).

kuult kuuele kuule (või ülejäänud perioodi jaoks, kui see on lühem kui kuus kuud). Liikmesriigid võivad pikendada kõnealust kuue kuu pikkust perioodi töötushüvitisõiguste täieliku kestuseni pädevas liikmesriigis.

24. Uue artikliga 64a täiendatakse artiklit 61. Selles on ette nähtud, et töötud, kes asuvad elama teise liikmesriiki ja jäävad seal töötuks vähem kui kolme töökuu jooksul, võivad nõuda oma rahaliste töötushüvitiste ülekandmist eelmisest liikmesriigist, kus kindlustust omati. Sellisel juhul peavad nad end registreerima selle liikmesriigi tööhõivetalitustes, kus viimati tegutseti, ja täitma kohustusi, mis on vajalikud töötushüvitise saamiseks kõnealuse liikmesriigi õigusaktide alusel.
25. Artiklit 65 muudetakse, et kehtestada uued sätted töötushüvitiste maksmiseks piirialatöötajatele ja teistele piiriülestele töötajatele, kes oma viimase töötamisperioodi jooksul elasid väljaspool pädevat liikmesriiki.

Lõikes 1 sätestatakse, et kõnealuseid isikuid koheldakse nii, nagu nad elaksid pädeva liikmesriigi territooriumil.

Lõikes 2 on sätestatud, et isikud, kes on töötanud vähem kui 12 kuud pädevas liikmesriigis, saavad hüvitisi elukohariigis. Töötajal, kellel on õigus saada töötushüvitist vastavalt pädeva liikmesriigi õigusaktidele, tuginemata artiklis 6 sätestatud liitmise põhimõttele, võivad saada töötushüvitisi selles liikmesriigis.

Lõikega 3 tehakse erand artikli 64 lõike 1 punktis a sätestatud kohustusest, et töötu, kes soovib oma töötushüvitised üle kanda, peab olema registreeritud pädeva liikmesriigi tööhõivetalituses vähemalt neli nädalat. See erand kehtib juhul, kui täielikult töötu isik soovib otsida tööd elukohaliikmesriigis ning seda kohaldatakse kogu töötushüvitise saamise perioodi jooksul. Lõige 4 võimaldab sellistel isikutel valida, kas registreerida elukohaliikmesriigi või varasema tegevuse liikmesriigi tööhõivetalituses.

Lõikes 5 selgitatakse, et lõikeid 2–4 ei kohaldata isiku suhtes, kes on osaliselt või aeg-ajalt töötanud. Kõnealusel isikul on õigus taotleda töötushüvitisi üksnes varasema tegevuse liikmesriigis.

26. Lisatakse uus artikkel 68b, et kehtestada koordineerimise erisätted peretoetuste puhul, mis on ette nähtud asendama sissetulekut lapse kasvatamise aja jooksul, ning need on loetletud uue XIII lisa I osas. Sätestatakse, et selliseid hüvitisi tuleb käsitada individuaalse ja isikliku õigusena, mitte hüvitisena tervele perele. Teisese pädevusega liikmesriigid võivad otsustada mitte kohaldada alusmääruse artikli 68 lõikes 2 sätestatud kattuvusvastaseid eeskirju ning maksta selliseid hüvitisi isikule täies mahus. Kõnealused liikmesriigid on loetletud XIII lisa 2. osas.
27. Lisatakse uus artikkel 75a tõstmaks paremini esile rakendusmääruse artikli 89 lõikes 3 sätestatud pädevate võimuorganite kohustust tagada, et nende asutused oleksid teadlikud oma koostöökohustustest ja järgiksid neid, sealhulgas halduskomisjoni otsuseid. Sellega kehtestatakse ka kohustus edendada koostööd pädevate asutuste ja tööinspeksioonide vahel riiklikul tasandil.
28. Lisatakse artikkel 76a, et anda komisjonile volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 291, määrates kindlaks menetlused, mida tuleb järgida, et tagada alusmääruse artiklites 12 ja 13 sätestatud erieeskirjade kohaldamise ühetaolised tingimused lähetatud töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjatele puhul ning isikute puhul, kes tegutsevad kahes või enamas liikmesriigis. Need meetmed kehtestavad kindlad eeskirjad, et anda välja, vaidlustada

või tühistada PDA1, mis tõendab isiku suhtes kohaldatavaid õigusakte eespool nimetatud olukordades.

29. Lisatakse artikkel 87b, milles täpsustatakse üleminekusätteid seoses käesoleva määrusega tehtud muudatustega. Üleminekusätted on standardsed, kuid lõikega 4 kehtestatakse spetsiaalsed üleminekusätted endiste piirialatöötajate töötushüvitiste koordineerimiseks. Selles nähakse ette, et kehtivaid sätteid kohaldatakse jätkuvalt nende toetuste puhul, mis on isikutele antud enne uute sätete jõustumist.
30. Artikkel 88 asendatakse uute artiklitega 88 ja 88a seoses käesoleva määruse lisade ajakohastamise korraga. Kõnealused lisad sisaldavad riigipõhiseid kandeid, mis kajastavad erinevusi liikmesriikide riiklikes süsteemides. See muudatus laiendab rakendusmääruse artikliga 92 antud olemasolevat pädevust, et võimaldada Euroopa Komisjonil võtta vastu delegeeritud õigusakte kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290, muutes kõiki alusmääruse lisasid. Kiirem menetlus lisade muutmiseks, et need kajastaksid riikliku tasandi muudatusi, tagab suurema läbipaistvuse ja õiguskindluse ning sidusrühmade ja kodanike parema kaitse. Kooskõlas paremat õigusloomet käsitleva institutsioonidevahelise 13. aprilli 2016. aasta kokkuleppega²⁶ peaks Euroopa Komisjon asjakohaseid konsultatsioone oma ettevalmistava töö käigus ekspertide tasandil.

Artikkel 2

Artiklis 2 käsitletakse rakendusmääruse muudatusi.

1. Lisatakse uus põhjendus 18a, et osutada erimenetlusele, mida kohaldatakse juhul, kui liikmesriik ei ole suuteline edastama aastast keskmist kulu isiku kohta vanuseklassiti kindla aasta kohta, et maksta tagasi mitterahaliste hüvitiste kulud püsisummade alusel.
2. Põhjendust 19 muudetakse, et ajakohastada viidet 26. mai 2008. aasta direktiivile 2008/55/EÜ vastastikuse abi kohta teatavate lõivude, tollimaksude, maksude ja muude meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel, mis on vahepeal asendatud direktiiviga 2010/24/EL vastastikuse abi kohta maksude, maksete ja teiste meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel²⁷.
3. Lisatakse uued põhjendused 25 ja 26 osutamaks uutele sätetele, mis käsitlevad pettuse ja vigade vastu võitlemist kooskõlas ELi andmekaitse põhimõtetega.
4. Muudetakse artiklit 1, et lisada uus mõiste „pettus“ määratlus uue artikli 5 lõike 2 sätte kontekstis. Määratlus põhineb teatistes „Viis meetet olukorra parandamiseks ELi kodanike ja nende pereliikmete vaba liikumise valdkonnas“²⁸ kasutatud määratlusel.
5. Artiklit 2 muudetakse, võimaldamaks liikmesriikidel korrapäraselt vahetada isikuandmeid nende isikute puhul, kelle suhtes määruseid kohaldatakse, et hõlbustada pettuste ja vigade kindlakstegemist määruste nõuetekohase kohaldamise puhul. Selle sätte kohase andmete edastamise puhul kohaldatakse alusmääruse artiklis 77 sisalduvat kohustust, et andmed edastatakse vastavalt liidu sätetele, mis käsitlevad füüsiliste isikute kaitset seoses isikuandmete edastamise ja vaba liikumisega.

26 COM(2015) 216 (final).

27 ELT L 84, 31.3.2010.

28 COM(2013) 837 (final).

6. Muudetakse artikli 3 lõiget 3, et täpsustada andmesubjekti õiguseid vastavalt ELi andmekaitseõigusele, ning lisaks sätestatakse, et andmesubjekt võib taotleda, et elukohaliikmesriigi pädev asutus koordineerib andmesubjekti taotlusi seoses isikuandmete töötlemisega vastavalt kõnealustele määrustele.
7. Muudetakse artiklit 5 sätestamaks, et asutuse väljastatud õigusi kinnitav dokument kehtib üksnes juhul, kui kõik kohustuslikud andmed on täidetud.

Taotluse korral peab väljaandev asutus vaatama läbi dokumendi väljastamise põhjused ja vajaduse korral dokumenti parandama või selle tagasi võtma 25 tööpäeva jooksul. Kui taotleja on toime pannud pettuse, on dokumendi tagasivõtmisel tagasiulatuv mõju.

Väljaandev asutus esitab taotluse esitanud asutusele kogu olemasoleva tõendusmaterjali, mille alusel ta oma otsuse tegi, 25 tööpäeva jooksul või kahe tööpäeva jooksul tõendatud kiireloomulistel juhtudel.
8. Artikli 14 lõiget 1 muudetakse, et viia see vastavusse muudatustega alusmääruse artikli 12 lõikes 1. Lisaks sellele sätestatakse, et nõue, et lähetatud töötaja oli varem liitunud lähetava liikmesriigi sotsiaalkindlustussüsteemiga, ei nõua liitumist samas liikmesriigis, kus asub tema tööandja.
9. Artikli 14 lõikes 5a selgitatakse, et alusmääruse artikli 13 lõike 1 punkti b alapunkti i, mis näeb ette, et töötaja suhtes kohaldatakse selle liikmesriigi õigusakte, kus on tööandja või ettevõtja registrijärgne asukoht või tegevuskoht, kohaldatakse ainult juhul, kui tööandja või ettevõtja tavaliselt teostab sisulisi tegevusi selle liikmesriigi territooriumil. Vastupidisel juhul kohaldatakse töötaja suhtes selle liikmesriigi õigusakte, kus asub tööandja või ettevõtja põhitegevus või huvide kese. See määratakse kindlaks vastavalt rakendusmääruse artikli 14 lõigetes 9 ja 10 sätestatud kriteeriumidele. Lõike 5a teine lõik jäetakse välja, kuna see on alusmääruse artikli 11 lõike 5 muudatuste valguses ülearune.
10. Artiklile 14 lisatakse lõige 12, et näha ette kollisioonisäte, käsitlemaks olukordi, kus isik, kes elab väljaspool määruse kohaldamisala asuvas kolmandas riigis, töötab või tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana kahes või mitmes liikmesriigis, olles sotsiaalkindlustusalaste õigusaktide kohaldamisalas ühes neist riikidest. Muudatusega nähakse ette, et niisuguse isiku suhtes kohaldatakse üksnes selle liikmesriigi sotsiaalkindlustusalaseid õigusakte, kus on tema ettevõtja või tööandja registrijärgne asukoht või tegevuskoht või tema tegevuse huvide kese.
11. Artikli 15 lõiget 2 muudetakse, et sätestada porditava dokumendi A1 („PDA1“) väljastamine lennumeeskonna ja salongipersonali liikmete puhul, kellele on osutatud alusmääruse artikli 11 lõikes 5.
12. Artiklit 16 muudetakse, et lihtsustada kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramise menetlust olukordades, kus töötatakse kahes või enamas liikmesriigis. Lõigetes 1 ja 5 on sätestatud, et tööandja võib alata oma töötajate nimel menetluse ning et tööandjat teavitatakse otsusest selle kohta, millist sotsiaalkindlustusõigust kohaldatakse. Muudatustega lõikes 2 nähakse ette, et asutust, kelle jurisdiktsioonis tööandja asub, teavitatakse samuti kõnealusest otsusest. Muudatustega lõikes 3 on sätestatud, et praegune menetlus, mis hõlmab esmalt ajutist otsust, mis muutub lõplikuks ainult juhul, kui ükski teine asutus seda kahe kuu jooksul ei vaidlusta, peab piirduma nende olukordadega, kus elukohaliikmesriigi asutus otsustab, et kohaldatakse teise liikmesriigi õigusakte.

13. Artiklit 19 muudetakse sätestamaks, et pädevatel asutustel on kohustus kontrollida asjakohast teavet, enne kui väljastatakse PDA1, millega määratakse kindlaks omaniku suhtes kohaldatavad õigusaktid. See on kooskõlas Euroopa Kohtu kohtupraktikaga²⁹. Samuti nähakse ette, et sotsiaalkindlustusasutused, tööinspeksioonid, maksu- ja sissetulekumaksud võivad otse vahetada teavet asjaomaste isikute sotsiaalkindlustuse staatuse kohta, et tagada õiguslike kohustuste täitmine, mis on seotud tööhõive, töotervishoiu ja tööohutuse, sissetuleku ja maksustamisega (teabevahetuse üksikasjad määratakse kindlaks halduskomisjoni otsusega). Pädev asutus on kohustatud andma konkreetset ja piisavat teavet andmesubjektidele selle kohta, millistel eesmärkidel isikuandmeid töödeldakse.
14. 1. peatüki III jaotist muudetakse, et laiendada selle kohaldamist pikaajalise hoolduse hüvitiste suhtes.
15. Artiklit 24, artikli 28 lõiget 1, artikli 23 lõiget 3 ning artikleid 31 ja 32 muudetakse tagamaks, et kõnealuseid artikleid kohaldatakse pikaajalise hoolduse hüvitiste suhtes. Kui avalikele teenistujatele on eriskeemid, peavad need olema loetletud 2. lisas.
16. Artikli 43 lõike 3 teine lõik, mis näeb ette olukorrad, kus siseriiklikud õigusaktid omistavad vabatahtliku kindlustuse või kohustusliku kindlustuse perioodidele erinevaid väärtuseid ning pädev asutus ei suuda kindlaks teha asjaomase perioodi eest tasumisele kuuluvat summat, jäetakse välja. Eelnevalt vaatas selle muudatuse läbi halduskomisjon, kes leidis, et see eeskiri ei ole enam vajalik.
17. Artikli 55 lõiget 4 muudetakse, et tugevdada kolmandas lõigus osutatud kontrollimenetlust, tehes igakuised järelaruanded kohustuslikuks.
18. Artikli 55 lõiget 7 muudetakse sätestamaks, et praegusi töötushüvitise ülekandmise sätteid kohaldatakse *mutatis mutandis* ülekandmise puhul, mis põhinevad alusmääruse artiklil 64a.
19. Lisatakse uus artikkel 55a vastavalt alusmääruse artiklile 64a, millega tagatakse, et eelmise kindlustuse liikmesriigi pädev asutus saab kogu vajaliku teabe, et hinnata asjaomase isiku õigust töötuskindlustushüvitisele.
20. Artiklit 56 muudetakse, et viia see vastavusse muudatustega alusmääruse artiklis 65.
21. IV jaotise I peatüki pealkirja muudetakse, et kajastada, et seda peatükki kohaldatakse ka pikaajalise hoolduse hüvitiste tagasimaksete puhul tegelike kulutuste või kindlate summade alusel.
22. Artikli 64 lõike 1 esimest taanet muudetakse, täpsustamaks, et hüvitise arvutamise meetodika põhineb kindlaksmääratud summadel liikmesriikide vahel, mis on sätestatud alusmääruse artikli 24 lõikes 1 ning artiklites 25 ja 26, kohaldades 65aastaste ja vanemate isikute puhul kolme erinevat vanuserühma.
23. Artikli 65 lõiget 1, mis käsitleb mitterahaliste hüvitiste tagasimaksmist kindlaksmääratud summade alusel, muudetakse eesmärgiga selgitada, et kui liikmesriigil ei ole võimalik teatada keskmistest aastastest kuludest kindla aasta kohta nõutud tähtaja jooksul, võib halduskomisjon taotluse korral leppida kokku, et kasutatakse iga-aastaseid keskmisi kulusid, mis on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas* vahetult eelneva aasta jooksul. Nimetatud erandit ei saa teha järjestikustel aastatel.
24. Artikkel 70 jäetakse välja alusmääruse artikli 65 muudatuste tulemusena, millega kaotatakse töötushüvitiste tagasimaksmise eeskirjad endiste piirialatöötajate puhul.

25. Artikli 73 lõikeid 1 ja 2 muudetakse ning lisatakse lõige 3, et laiendada nimetatud tasaarvestust juhtumitele, mis tulenevad kohaldatavate õigusaktide tagasiulatuvast muutmisest. Lisatakse ka lõige 4 tagamaks, et asutuste vahelist tasaarvestust ei piira siseriiklikes õigusaktides sätestatud tähtajad. Võttes arvesse, et rakendusmääruse artikli 82 lõike 1 punktiga b on juba ette nähtud viieaastane tähtaeg, lisatakse lõige 5 sätestamaks, et viieaastast aegumistähtaega kohaldatakse ka artiklis 73 nimetatud tasaarvestuse puhul, lugedes tagasi kuupäevast, mil rakendusmääruse artikli 5 lõikes 2 või artikli 6 lõikes 3 osutatud liikmesriikidevaheliste tüliküsimuste lahendamise menetlus algas.
26. Artikleid 75–82 ja 84 muudetakse ning lisatakse artikkel 85a, et ajakohastada tagasinõudmise menetlusi, mis sisalduvad rakendusmääruse V jaotise III peatükis. Praegused menetlused põhinevad direktiivil 2008/55/EÜ, mis on vahepeal asendatud direktiiviga 2010/24/EL. Eelkõige sätestatakse muudatustes ühtne täitemeetmete puhul kasutatav juriidiline dokument ning standardmenetlus vastastikuse abi taotlemiseks ning nõudega seotud dokumentidest ja otsustest teatamiseks.
27. Artiklit 75 muudetakse, et näha ette õiguslik alus liikmesriikide vahetatava teabe kasutamiseks käesoleva määrusega hõlmatud valdkonnas, samuti hindamiseks ning direktiiviga 2010/24/EL hõlmatud maksude ja tollimaksude jõustamiseks. Lisaks kehtestatakse õiguslik alus ametiasutustele teabe vahetamiseks eelneva taotluseta sotsiaalkindlustusmaksete tagasimaksmise juhtumite korral.
28. Artiklit 76 muudetakse, et piirata liikmesriikide võimalust keelduda teabe esitamisest, kui see on vajalik nõude sissenõudmiseks.
29. Artiklit 77 muudetakse, et võtta kasutusele ühtne teatamisvorm. Samuti täpsustatakse muudatusega, et teatamistaotlus tuleks esitada siis, kui taotluse esitanud liikmesriik ei saa ise vastavalt oma eeskirjadele teatada, või kui teatamine selle riigi poolt tekitaks ebaproportsionaalseid raskusi.
30. Artiklit 78 muudetakse, et teha erand liikmesriikide kohustusest anda abi tagasinõudmise menetluse puhul, juhtudel, kui on selge, et täieliku tagasinõudmise võimalusi pole või menetlus tekitaks ebaproportsionaalseid raskusi.
31. Artiklit 79 muudetakse, et kehtestada ühtne juriidiline dokument tagasimaksmise nõude täitmisele pööramiseks, mida tunnustatakse vahetult teises liikmesriigis. Ühtse juriidilise dokumendi rakendamist toetasid liikmesriikide esindajad halduskomisjonis jõuliselt³⁰.
32. Artiklit 80 muudetakse, et täpsustada olukordi, kus taotluse saanud pool võib sissenõutavad kulud tagasimakstavast nõudest maha arvata.
33. Artikliga 81 kohandatakse vaidlustamist käsitlevaid sätteid, et võtta arvesse muudatusi, mis käsitlevad teavitamist ja ühtset juriidilist dokumenti.
34. Artiklit 82 muudetakse, et täpsustada aegumistähtaega, mida kohaldatakse abitaotluste suhtes nõuete puhul, mis on vanemad kui viis aastat.
35. Artiklit 84 muudetakse, et täpsustada, millistel tingimustel võib liikmesriik taotleda abi ettevaatusmeetmete kohaldamisel. Selles on lisaks sätestatud, et dokumendi suhtes, mis lubab ettevaatusabinõude võtmist taotlust esitava asutuse liikmesriigis, ei kohaldata tunnustamist, täiendamist või asendamist.

30

Pacolet J and De Wispelaere F Recovery Procedures Report (Network Statistics FMSSFE: 2015) produced in accordance with the review obligations contained at Article 86(3) of Regulation (EC) No 987/2009

36. Artiklit 85 muudetakse, et lisada säte, milles selgitatakse taotluse esitanud poole kohustust maksta tagasi kulud, mis tekivad taotluse saanud poolele, kui kõnealuseid kulusid ei ole võimalik sisse nõuda võlgnikult või nõudest maha arvata.
37. Lisatakse uus artikkel 85a, et lubada taotluse esitanud asutuse ametnikel osaleda tagasinõudmise menetluses teises liikmesriigis, kui see on poolte vahel kokku lepitud ja kooskõlas taotluse saanud poole korraga.
38. Artikli 87 lõiget 6 muudetakse, et piirata erandit seoses tasuta vastastikuse halduskoostöö põhimõttega, mis on sätestatud kõnealuses artiklis, jättes välja kohustuse maksta tagasi arstliku läbivaatuse ja ametliku kontrolli kulud, mida teostab viibimis- või elukohaliikmesriigi asutus, juhul kui tulemusi kasutatakse enda õigusaktidest tulenevate kohustuste täitmiseks.
39. Artikli 89 lõige 3 jäetakse välja, sest see säte on nüüd lisatud alusmääruse artiklile 75a.
40. Artikkel 92 jäetakse välja alusmääruse artiklis 88 tehtud muudatuste tõttu.
41. Artiklit 93 muudetakse ja lisatakse artikkel 94a, et osutada alusmääruse artiklis 87b sätestatud üleminekukorrale ning spetsiaalsetele üleminekusätetele seoses endiste piirialatöötajate töötushüvitiste koordineerimisega.
42. Artiklit 96 muudetakse sätestamaks, et seoses valuuta konverteerimisega vastavalt nõukogu 21. märtsi 1972. aasta määruse (EMÜ) nr 574/72 (millega määratakse kindlaks määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes rakendamise kord)³¹ artiklile 107 võivad pädevad asutused viidata valuutavahetuskurssidele, mis on avaldatud vastavalt rakendusmääruse artiklile 90.

Artikkel 3

Kõnealuses artiklis määratakse kindlaks uute sätete jõustumine.

Lisa

1. Lisas on esitatud alusmääruse kehtivate lisade muudatused. Neid lisasid tuleb korrapäraselt ajakohastada, eelkõige riiklikes õigusaktides tehtud muudatuste tõttu.
2. Alusmääruse I lisa erandite kohta peretoetuste koordineerimisel muudetakse, et kajastada muudatusi riiklikes õigusaktides, milles käsitletakse ülalpidamistoetuste ettemakseid Slovakkias ja Rootsis ning spetsiaalseid sünnitus- ja lapsendamistoetusi Ungaris, Rumeenias ja Rootsis.
3. Alusmääruse II lisa kahepoolsete konventsioonide kohta muudetakse, et jätta välja viide „HISPAANIA-PORTUGAL“, mille kehtivusaeg on lõppenud.
4. Alusmääruse III lisa muudetakse kooskõlas artikli 87 lõikega 10a: kanded Eesti, Hispaania, Itaalia, Leedu, Ungari ja Madalmaade kohta jäetakse välja seoses nende kehtivuse lõppemisega 1. mail 2014. Horvaatia, Soome ja Rootsi jäetakse III lisast välja nende endi taotlusel.
5. Alusmääruse IV lisas on loetletud liikmesriigid, kes annavad rohkem õiguseid pädevasse liikmesriiki naasvate pensionäridele. Seda muudetakse, et lisada Eesti, Leedu, Malta, Portugal, Rumeenia, Slovakkia, Soome ja Ühendkuningriik, kes soovivad anda täieliku juurdepääsu mitterahalistele haigushüvitistele pensionäridele, kes nende territooriumile naasevad.

6. Alusmääruse X lisa, kus on loetletud mitteosamakselised rahalised erihüvitised, muudetakse, et kajastada riikide õigusaktide muudatusi.
- Mõned kanded jäetakse välja, kuna hüvitisi enam ei eksisteeri (Tšehhi sotsiaaltoetus, Eesti puudega täiskasvanu toetus, Ungari transporditoetus ning Sloveenia riiklik pension ja ülalpidamistoetus) või on toetus uuesti määratletud riikliku sotsiaalabi seaduses (Sloveenia sissetulekutoetus pensionäridele).
- Hiljuti kehtestatud hüvitised, mis vastavad alusmääruse artikli 70 lõikele 2, tuleb lisada (Eesti matusetoetus, Rumeenia pensionäride sotsiaaltoetus ja Ühendkuningriigi isikliku sõltumatuse toetuse liikuvuskomponent).
- Kaht praegust kannet Saksamaa ja Rootsi kohta tuleb ajakohastada, kuna riiklikke õigusakte on muudetud.
7. Alusmääruse XI lisa, mis sisaldab erisätteid õigusaktide kohaldamiseks liikmesriikides, on vaja ajakohastada.
- Saksamaa kande muutmise eesmärk on tagada, et lapsehoolduspuhkuse hüvitist saavate isikute suhtes kohaldatakse kõige soodsamat maksusüsteemi.
- Eesti kande muudatuse eesmärk on sätestada meetod *pro rata* invaliidsushüvitise arvutamiseks vastavalt alusmääruse artikli 52 lõike 1 punktile b, täpsustades, et Eestis täitunud elamisperioode võetakse arvesse alates 16. eluaastast kuni invaliidsuse tekkimiseni.
- Madalmaade kande muudatusega nähakse ette, et „samaväärset pensioni saavatel isikutel“, vastavalt XI lisa punkti 1 alapunktile f, ja nende pereliikmetel on õigus saada samaväärse pensioni alusel ja seejärel vastava riikliku vanaduspensioni saamise korral mitterahalisi haigushüvitisi elukohaliikmesriigis Madalmaade kulul.
- Lisatakse kaks uut kannet Tšehhi Vabariigi ja Slovakkia kohta seoses 29. oktoobri 1992. aasta sotsiaalkaitse konventsiooni kohaldamisega pärast Tšehhi ja Slovaki Liitvabariigi jagunemist (juba kantud II lisas esitatud loetellu). Eesmärk on võtta arvesse nende uute pensionilisade eripära, mis on seotud konkreetsete ajalooliste asjaoludega.
- Rootsit käsitleva kande kaks esimest lõiku tuleks välja jätta tulenevalt Euroopa Kohtu otsusest kohtuasjas C-257/10 Bergström, EU:C:2011:839.
- Ühendkuningriigi kande lõikeid 1, 2 ja 4 muudetakse, et kajastada muudatusi riiklikes õigusaktides.
8. Alusmäärusele lisatakse uus XII lisa, milles loetletakse pikaajalise hoolduse hüvitised, mida koordineeritakse peatüki 1a alusel, nagu on osutatud artikli 35a lõikes 3.
9. Alusmäärusele lisatakse uus XIII lisa, milles loetletakse rahalised perehüvitised, mille eesmärk on asendada sissetulekut lapse kasvatamise aja jooksul, nagu on osutatud artiklis 68b.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta ja määrust (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 rakendamise kord

(EMPs ja Šveitsis kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 48,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust³²,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Uuendatud sotsiaalkindlustuse koordineerimise eeskirju hakati kohaldama alates 1. maist 2010 määrustega (EÜ) nr 883/2004 ja (EÜ) nr 987/2009.
- (2) Kõnealuseid määruseid on ajakohastatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta määrusega (EL) nr 465/2012, et täiendada, selgitada ja ajakohastada teatavaid sätteid, eelkõige kohaldatavate õigusaktide ja töötushüvitiste valdkonnas, ning teha tehnilisi kohandusi viidetes siseriiklikele õigusaktidele, mis on esitatud lisades.
- (3) Hindamistest ja aruteludest sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjonis on ilmnenu, et pikaajalise hoolduse hüvitiste, töötushüvitiste ja perehüvitiste valdkonnas peaks ajakohastamise protsess jätkuma.
- (4) On jätkuvalt oluline, et koordineerimiseeskirjad peaksid sammu areneva õigusliku ja sotsiaalse taustaga, hõlbustades veelgi kodanike õiguste kasutamist, tagades samal ajal õigusliku selguse, finantskoormuse ausa ja õiglase jagamise liikmesriikide asutuste vahel ning haldusliku lihtsuse ja eeskirjade täidetavuse.
- (5) On vaja tagada õiguskindlus selgitades, et seoses majanduslikult mitteaktiivsete liikuvate ELi kodanike juurdepääsuga sotsiaalkindlustushüvitistele vastuvõtvast liikmesriigis võib võrdse kohtlemise põhimõtte suhtes kohaldada seadusliku elamise nõuet, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivis 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil³³. Seetõttu tuleb

32 ELT C ..., ..., lk ...

33 ELT L 158, 30.4.2004, lk 77.

majanduslikult mitteaktiivset kodanikku selgelt eristada töötajast, kelle elamisõigus tuleneb vahetult Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklist 45.

- (6) Pikaajalise hoolduse hüvitised ei ole seni selgesõnaliselt lisatud määruse (EÜ) nr 883/2004 sisulisse kohaldamisalasse, kuid nende koordineerimine haigushüvitistena põhjustab õiguslikku ebakindlust nii asutustele kui ka pikaajalise hoolduse hüvitiste taotlejatele. Vaja on välja töötada stabiilne õigusraamistik, mis sobiks pikaajalise hoolduse hüvitiste käsitlemiseks käesoleva määruse raames ning selliste hüvitiste selge määratlus.
- (7) Selleks et tagada ELi õiguses kasutatud terminoloogia selgus, tuleks mõistet „lähetatud“ kasutada üksnes seoses töötajate lähetamisega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiivile 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega³⁴. Saavutamaks kooskõla töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate kohtlemise vahel, on vaja, et erieeskirju kohaldatavate õigusaktide määramiseks teise liikmesriiki ajutiselt lähetatud või saadetud töötajate puhul kohaldataks järjepidevalt nii töötajate kui ka füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes.
- (8) Töötushüvitiste valdkonnas tuleks kindlustusperioodide liitmist käsitlevaid eeskirju kohaldada ühetaoliselt kõigis liikmesriikides. Perioodide liitmist käsitlevate eeskirjade kohaldamisel töötushüvitise andmiseks, tuleks see seada sõltuvusse tingimusest, et kindlustatud isik on hiljuti töötanud vähemalt kolm kindlustusega hõlmatud kuud kõnealuses liikmesriigis, välja arvatud artikli 65 lõikes 2 osutatud piiriüleste töötajate puhul. Eelmine pädev liikmesriik peaks olema pädev kõikide kindlustatute suhtes, kes ei vasta sellele tingimusele. Sellisel juhul peaks registreerimine viimase kindlustuse liikmesriigi tööhõivetalitustes evima sama mõju, kui registreeritus selle liikmesriigi tööhõivetalituses, kus töötaja isik oli eelnevalt kindlustatud.
- (9) 2013. aasta aruandes ELi kodakondsuse kohta³⁵ soovitati pikendada töötushüvitiste ülekandmise minimaalset kestust kolmelt kuult kuuni, et parandada nende töötute võimalusi, kes liiguvad teise liikmesriiki töö otsimiseks ja nende väljavaateid lõimuda tööturuga ning lahendada oskuste mittevastavuse probleem piiriüleselt.
- (10) On vaja tagada piirialade ja piiriüleste töötajate võrdsem kohtlemine, tagades, et piirialatöötajad saavad töötushüvitisi viimase tegevuskoha liikmesriigis, tingimusel et nad on töötanud kõnealuses liikmesriigis vähemalt kaheteistkümne viimase kuu jooksul.
- (11) Perehüvitised, mis on ette nähtud sissetuleku asendamiseks lapse kasvatamise aja jooksul, on välja töötatud selliselt, et need vastaksid vanema isiklikele ja individuaalsetele vajadustele vastavalt pädeva liikmesriigi õigusaktidele, ja seega eristatakse neid teistest peretoetustest, kuna nende eesmärk on hüvitada vanemale saamata jäänud sissetulek või tulu lapse kasvatamise aja jooksul, mitte toetada üksnes perekonna üldväljaminekuid.
- (12) Selleks et käesolevat määrust saaks õigeaegselt ajakohastada riigi tasandil toimunud arengutega, tuleks Euroopa Komisjonile anda õigus võtta vastu õigusakte vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 290 seoses käesoleva määruse ja määruse (EÜ) nr 987/2009 lisade muutmisega. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ning et need konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas põhimõtetega, mis on

34 EÜT L 018, 21.1.1997, lk 1.

35 COM(2013) 269 (final).

sätestatud 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes³⁶. Et tagada võrdne osalemine delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid samal ajal, kui need esitatakse liikmesriikide ekspertidele, ning nende ekspertidel on süstemaatiline juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

- (13) Selleks et toetada liikmesriike nende jõupingutustes võitluses pettuste ja vigade vastu koordineerimiseeskirjade kohaldamisel, on vaja kehtestada täiendav lubav õiguslik alus, et hõlbustada nende isikute isikuandmete töötlemist, kelle suhtes kohaldatakse määrusi (EÜ) nr 883/2004 ja (EÜ) nr 987/2009. See võimaldaks regulaarselt võrrelda liikmesriigi pädevate asutuste valduses olevaid andmeid teise liikmesriigi valduses olevate andmetega, et tuvastada vigu ja ebatäpsusi, mis vajavad täiendavat uurimist.
- (14) Selleks et kaitsta andmesubjektide õigusi, hõlbustades samal ajal liikmesriikide õiguspärast huvi teha koostööd õiguslike kohustuste täitmiseks, on vaja täpselt kindlaks määrata asjaolud, mille korral käesoleva määruse alusel vahetatud andmeid võib kasutada muudel kui sotsiaalkindlustusega seotud eesmärkidel ning selgitada liikmesriikide kohustusi seoses andmesubjektidele konkreetsete ja piisava teabe andmisega.
- (15) Eesmärgiga kiirendada dokumentide kontrollimist ja tagasivõtmist (eelkõige seoses sotsiaalkindlustuse õigusaktidega, mida õiguste omaniku suhtes kohaldatakse) pettuste ja vigade korral, on vaja tugevdada koostööd ja teabevahetust väljastava asutuse ja tagasivõtmist taotleva asutuse vahel. Kui esineb kahtlus dokumendi kehtivuses või tõendusmaterjali õigsuses või kui esineb erimeelsusi liikmesriikide vahel kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramise suhtes, on liikmesriikide ja asjaomaste isikute huvides, et asjaomased asutused jõuaksid kokkuleppele mõistliku aja jooksul.
- (16) Et tagada koordineerimiseeskirjade tõhus ja tulemuslik toimimine, on vaja selgitada eeskirju selliste töötajate suhtes kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramisel, kes tegutsevad kahes või enamas liikmesriigis, et tagada suurem võrdsus tingimustega, mida kohaldatakse ühte liikmesriiki majandustegevuse eesmärgil lähetatud või saadetud isikute puhul. Lisaks tuleks lähetamise eeskirju, mis näevad ette kohaldatava õiguse jätkumise, kohaldada üksnes nende isikute suhtes, kel on eelnev seos päritoluliikmesriigi sotsiaalkindlustussüsteemiga.
- (17) Euroopa Komisjonile tuleks anda rakendamisvolitused, et tagada ühetaolised tingimused määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklite 12 ja 13 rakendamisel. Neid volitusi tuleks kasutada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011 artikliga 5, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes³⁷.
- (18) Kui liikmesriik ei suuda tähtaja jooksul teatada keskmist aastast kulu isiku kohta igas vanuseklassis konkreettsel võrdlusaastal, tuleb ette näha alternatiivne võimalus, et liikmesriigid võivad esitada nõuded kõnealuse aasta kohta, tuginedes vahetult eelnenud aasta keskmistele kuludele, mis on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*. Mitterahaliste hüvitiste kulude tagasimaksmine kindlaksmääratud summade alusel peaks olema võimalikult lähedane tekkinud tegelikele kuludele; seepärast tuleks

36 ELT L 123, 12.5.2016, lk 1–14.

37 ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

teatamiskohustusest tehtav erand heaks kiita halduskomisjonis ning seda ei tohiks kasutada kahel järjestikusel aastal.

- (19) Võttes arvesse Euroopa Kohtu praktikat kohtuasjades C-345/09: van Delft jt (EU:C:2010:610) ja C-543/13: Fischer-Lintjens (EU:C:2015:359), on vaja lihtsustada tagasiulatuvaid muudatusi kohaldatavates õigusaktides. Seega tasaarvestust, mida kohaldatakse juhul, kui liikmesriigi õigusakte kohaldatai ajutiselt vastavalt määruse (EÜ) nr 987/2009 artiklile 6, tuleks laiendada ka teistele juhtumitele, mis tulenevad kohaldatavate õigusaktide tagasiulatuvast muutmisest. Sellega seoses on vaja lõpetada siseriikliku õiguse piiravate sätete kohaldamine, tagamaks, et asutustevahelist tagasiulatuvat lahendamist ei takistaks mis tahes sobimatud tähtajad, mis on sätestatud siseriiklikes õigusaktides, ning samas tuleks kehtestada ühtne viieaastane aegumistähtaeg, mida hakatakse arvestama alates käesoleva määruse artikli 5 lõikes 2 ja artikli 6 lõikes 3 osutatud dialoogi algusest, tagamaks, et kõnealune vaidluste lahendamise menetlus ei kahjustuks.
- (20) Tõhus sissenõudmine on vahend kuritarvituste ja pettuste ennetamiseks ning viis, kuidas tagada sotsiaalkindlustussüsteemide sujuv toimimine. Määruse 987/2009 V jaotise III peatükis sisalduvad tagasinõudmise menetlused tuginevad menetlustel ja eeskirjadel, mis on sätestatud 26. mai 2008. aasta direktiivis 2008/55/EÜ vastastikuse abi kohta teatavate lõivude, tollimaksude, maksude ja muude meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel³⁸. Kõnealune direktiiv on asendatud direktiiviga 2010/24/EL vastastikuse abi kohta maksude, maksete ja teiste meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel,³⁹ millega kehtestati ühtne juriidiline dokument täitemeetmete jaoks ning nõuetega seotud dokumentidest ja vahenditest teavitamise tüüpvorm. Määruse nr 987/2009 artikli 86 lõike 3 kohaselt toimunud halduskomisjoni läbivaatamise käigus pidas enamik liikmesriike kasulikuks kasutada täitmisele pööramist lubavat ühtset juriidilist dokument, mis sarnaneb direktiiviga 2010/24/EL kehtestatud. Seetõttu on vajalik, et vastastikuse abi eeskirjad sotsiaalkindlustusega seotud nõuete sissenõudmisel kajastaksid direktiivis 2010/24/EL sätestatud uusi meetmeid, et tagada tõhusam sissenõudmine ning koordineerimiseeskirjade sujuv toimimine.
- (21) Et võtta arvesse õiguslikke muudatusi teatavates liikmesriikides ja tagada õiguskindlus sidusrühmadele, tuleb määruse (EÜ) nr 883/2004 lisasid kohandada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EÜ) nr 883/2004 muudetakse järgmiselt.

1. Põhjendusele 2 lisatakse teine lause järgmiselt:

„Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 21 on igale liidu kodanikule tagatud õigus vabale liikumisele, mille suhtes kohaldatakse piiranguid ja tingimusi, mis on sätestatud aluslepingutes, ning nende rakendamiseks vastuvõetud meetmeid.“

2. Põhjenduses 5 lisatakse teksti „tagada võrdne kohtlemine ühenduse piires“ järele järgmine tekst:

38 ELT L 150, 10.6.2008, lk 28.

39 ELT L 84, 31.3.2010, lk 1.

„, mille suhtes kohaldatakse tingimusi seoses majanduslikult mitteaktiivsete liikuvate ELi kodanike juurdepääsuga teatavatele sotsiaalkindlustushüvitistele vastuvõtvast liikmesriigis, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivis 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil⁴⁰.“

3. Pärast põhjendust 5 lisatakse järgmine:

„(5a) Euroopa Kohus on otsustanud, et liikmesriigid võivad majanduslikult mitteaktiivsetele kodanike juurdepääsu puhul vastuvõtva liikmesriigi sotsiaalkindlustushüvitistele, mis ei kujuta endast sotsiaalabi direktiivi 2004/38/EÜ tähenduses, kohaldada seadusliku elamise nõuet kõnealuse direktiivi tähenduses. Seadusliku riigis elamise õiguse kontrollimine peaks toimuma kooskõlas direktiivi 2004/38/EÜ nõudega. Seetõttu tuleb majanduslikult mitteaktiivset kodanikku selgelt eristada tööotsijast, kelle elamisõigus tuleneb vahetult Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklist 45. Õigusliku selguse parandamiseks kodanike ja institutsioonide jaoks, on vajalik selle kohtupraktika kodifitseerimine.

(5b) Liikmesriigid peaksid tagama, et majanduslikult mitteaktiivsetele ELi kodanikele ei takistata vastuvõtvast liikmesriigis üldise ravikindlustuse tingimustele vastavust, nagu on sätestatud direktiivis 2004/38/EÜ. Seetõttu peaks lubama kõnealustel kodanikel panustada proportsionaalsel viisil ravikindlustusskeemi selles liikmesriigis, kus nad alaliselt elavad.

(5c) Olenemata võrdse kohtlemise piirangutest majanduslikult mitteaktiivsete isikute puhul, mis tulenevad direktiivist 2004/38/EÜ või muul viisil liidu õigusest, ei tohiks käesoleva määrusega piirata Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigusi, eelkõige õigust inimväärikusele (artikkel 1), õigust elule (artikkel 2) ja õigust tervishoiule (artikkel 35).“

4. Põhjenduse 18b esimene lause asendatakse järgmisega:

„Komisjoni 5. oktoobri 2012. aasta määruse (EL) nr 965/2012 (millega kehtestatakse lennutegevusega seotud tehnilised nõuded ja haldusmenetlused vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 216/2008, nagu seda on muudetud komisjoni 29. jaanuari 2014. aasta määrusega (EL) nr 83/2014, millega muudetakse määrust (EL) nr 965/2012, millega kehtestatakse lennutegevusega seotud tehnilised nõuded ja haldusmenetlused vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 216/2008)⁴¹ III lisa alajaos FTL on mõiste „põhibas“ lennumeeskonna ja salongipersonali liikmete puhul määratletud kui käitaja määratud asukoht, kust meeskonnaliige tavaliselt alustab ja kus lõpetab tööülesande või tööülesannete sarja täitmise ning kus käitaja tavaliselt ei pea vastutama konkreetse meeskonnaliikme majutamise eest.“

5. Põhjendus 24 asendatakse järgmisega:

„(24) Pikaajalise hoolduse hüvitised kindlustatud isikutele ja nende pereliikmetele peavad olema koordineeritud vastavalt erieeskirjadele, mis üldjuhul vastavad haigushüvitiste puhul kohaldatavatele eeskirjadele, kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga. Samuti on vaja ette näha erisätted pikaajalise hoolduse mitterahaliste ja rahaliste hüvitiste kattumise korral.“

6. Pärast põhjendust 35 lisatakse järgmine:

40 ELT L 158, 30.4.2004, lk 77.

41 ELT L 28, 31.1.2014, lk 17.

„(35a) Rahalised perehüvitised, mille eesmärk on asendada sissetulekut lapse kasvatamise perioodide jooksul, on individuaalne õigus, mis on ette nähtud personaalselt lapsevanemale vastavalt pädeva liikmesriigi õigusaktidele. Võttes arvesse nende perehüvitiste eripära, tuleks need hüvitised loetleda käesoleva määruse XIII lisa I osas ning neid tuleks anda üksnes asjaomasele lapsevanemale. Teisese pädevusega liikmesriik võib otsustada, et prioriteetsuse määramise eeskirju, kui perehüvitist on õigus saada nii pädeva liikmesriigi õigusaktide alusel kui ka pereliikmete elukoha liikmesriigi õigusaktide alusel, ei kohaldata kõnealuste hüvitiste suhtes. Kui liikmesriik otsustab mitte kohaldada prioriteetsuse eeskirju, peab ta seda tegema järjepidevalt seoses kõigi samasuguses olukorras olevate õigustatud isikutega, ning see tuleks loetleda XIII lisa II osas.“

7. Pärast põhjendust 39 lisatakse järgmine:

„(39a) Käesoleva määruse alusel isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatakse asjaomaseid ELi andmekaitsealaseid õigusakte, eelkõige määrust (EL) nr 679/2016 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus)⁴².

8. Pärast põhjendust 45 lisatakse järgmine põhjendus:

„(46) Selleks et käesolevat määrust saaks õigeaegselt ajakohastada riigi tasandil toimunud arengutega, tuleks Euroopa Komisjonile anda õigus võtta vastu õigusakte vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 290 seoses käesoleva määruse ja määruse (EÜ) nr 987/2009 lisade muutmisega. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ning et need konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas põhimõtetega, mis on sätestatud 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes⁴³. Et tagada võrdne osalemine delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid samal ajal, kui need esitatakse liikmesriikide ekspertidele, ning nende ekspertidel on süstemaatiline juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(47) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse põhimõtteid, mida tunnustatakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, eelkõige õigust isikuandmete kaitsele (artikkel 8), kutsevabadust ja õigust teha tööd (artikkel 15), õigust omandile (artikkel 17), õigust mittediskrimineerimisele (artikkel 21), lapse õigusi (artikkel 24), eakate õigusi (artikkel 25), puuetega inimeste integreerimist ühiskonda (artikkel 26), õigust pere- ja tööelule (artikkel 33); õigust sotsiaalkindlustusele ja sotsiaalabile (artikkel 34), õigust tervishoiule (artikkel 35) ning liikumis- ja elukohavabadust (artikkel 45); ning seda tuleb rakendada kooskõlas nimetatud õiguste ja põhimõtetega.

(48) Käesolevas määruses ei piira miski sõltumatuid õigusi ja kohustusi, mis on kajastatud Euroopa inimõiguste konventsioonis, eelkõige õigus elule (artikkel 2), õigus kaitsele ebainimliku või alandava kohtlemise eest (artikkel 3), õigus omandile (esimese lisaprotokolli artikkel 1) ja õigus mittediskrimineerimisele (artikkel 14), ning käesolevat määrust tuleb rakendada kooskõlas nimetatud õiguste ja kohustustega.“

42 EL T L 119, 4.5.2016, lk 1–88

43 COM(2015) 216 (final).

9. Artiklit 1 muudetakse järgmiselt:
- (a) punktis c asendatakse tekst „III jaotise 1. ja 3. peatükis“ tekstiga „III jaotise peatükkides 1, 1a ja 3“;
 - (b) punkti i lõike 1 alapunktile ii lisatakse pärast teksti „III jaotise 1. peatükile nagu haigus-, sünnitus- ja sellega samaväärsed isadushüvitised“ tekst „ ning peatükile 1a pikaajalise hoolduse hüvitiste kohta“;
 - (c) punkti va alapunktile ii lisatakse pärast teksti „III jaotise 1. peatüki (haigushüvitised, sünnitus- ja sellega samaväärsed isadushüvitised)“ tekst „ ning peatüki 1a (pikaajalise hoolduse hüvitised)“ ning viimane lause jäetakse välja;
 - (d) punkti va järele lisatakse järgmine punkt:
„vb) „pikaajalise hoolduse hüvitis“ – mis tahes mitterahaline või rahaline hüvitis või mõlema kombinatsioon isikutele, kes pikema aja jooksul vanaduse, puude, haiguse või kahjustuse tõttu vajavad märkimisväärses matus teise isiku või isikute abi, et teostada olulisi igapäevaseid tegevusi, sealhulgas toetada nende isiklikku iseseisvust; see hõlmab hüvitisi sellist abi osutavale isikule;“.
10. Artikli 3 lõike 1 punkti b järele lisatakse järgmine punkt:
„ba) pikaajalise hoolduse hüvitised;“
11. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikkel 4 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 4

Võrdne kohtlemine

1. Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, võimaldatakse isikutele, kelle suhtes käesolevat määrust kohaldatakse, iga liikmesriiki õigusaktide alusel samasuguseid soodustusi ja nende suhtes kehtivad samasugused kohustused kui nimetatud riigi kodanike suhtes.
2. Liikmesriik võib nõuda, et seoses kõnealuses liikmesriigis elava majanduslikult mitteaktiivse isiku juurdepääsuga sotsiaalkindlustushüvitistele kohaldatakse seadusliku elukoha tingimust, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivis 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil⁴⁴.
12. Artiklit 11 muudetakse järgmiselt:
- (a) lõikes 2 asendatakse tekst „rahaliste haigushüvitiste suhtes, mis hõlmavad piiramata kestusega ravi“ tekstiga „pikaajalise hoolduse rahaliste hüvitiste suhtes“;
 - (b) lõige 5 asendatakse järgmisega:
„5. Lennumeeskonna või salongipersonali liikmena reisijate- või kaubaveoteenuste osutamist käsitatakse tegevusena, mida teostatakse üksnes selles liikmesriigis, kus asub põhibaas, nagu on määratletud komisjoni 5. oktoobri 2012. aasta määruse (EL) nr 965/2012 (millega kehtestatakse lennutegevusega seotud tehnilised nõuded ja haldusmenetlused vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr

216/2008, nagu seda on muudetud komisjoni 29. jaanuari 2014. aasta määrusega (EL) nr 83/2014)⁴⁵ III lisa alajaos FTL.“.

13. Artikkel 12 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 12

Erieeskirjad

1. Isiku suhtes, kes töötab liikmesriigis tööandja eest, kes tavaliselt seal tegutseb, ning kes on lähetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiivi 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta) tähenduses seoses teenuste osutamisega,⁴⁶ või saadetud tööandja poolt teise liikmesriiki tegema tööd kõnealuse tööandja eest, kohaldatakse jätkuvalt esimese liikmesriigi õigusakte, tingimusel et sellise töö eeldatav kestus ei ületa 24 kuud ning teda ei ole lähetatud või saadetud asendama teist töötajat või füüsilisest isikust ettevõtjat, kes oli varem lähetatud või saadetud käesoleva artikli tähenduses.

2. Isiku suhtes, kes tavaliselt tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana liikmesriigis ja kes läheb tegelema sama tegevusega teise liikmesriiki, kohaldatakse jätkuvalt esimese liikmesriigi õigusakte, tingimusel et sellise tegevuse eeldatav kestus ei ületa 24 kuud ning ta ei asenda teist lähetatud töötajat või füüsilisest isikust ettevõtjat.“

14. Artikli 13 lõike 4 järele lisatakse lõige 4a:

„4a. Isiku suhtes, kes saab rahalisi töötushüvitisi ühes liikmesriigis ja kes samaaegselt töötab või tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana mõnes teises liikmesriigis, kohaldatakse selle liikmesriigi õigusakte, kus makstakse töötushüvitist.“

15. Artiklile 32 lisatakse lõige 3:

„3. Kui perekonnaliikmel on tuletatud õigus hüvitistele enam kui ühe liikmesriigi õigusaktide kohaselt, rakendatakse järgmisi prioriteetsuse eeskirju:

- (a) erinevatest alustest tulenevate õiguste puhul on prioriteetsusjärjekord järgmine:
 - i) kindlustatud isiku töötamise või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise alusel saadavad õigused;
 - ii) kindlustatud isiku pensioni alusel saadavad õigused;
 - iii) kindlustatud isiku elukoha alusel saadavad õigused;
- (b) samadest alustest tulenevate tuletatud õiguste puhul kehtestatakse prioriteetsusjärjekord viidates täiendava kriteeriumina pereliikme elukohale;
- (c) juhul kui ei ole võimalik kehtestada prioriteetsusjärjekorda eespool kirjeldatud kriteeriumide alusel, võetakse viimase kriteeriumina arvesse kindlustatud isiku kõige pikemat kindlustusperioodi riiklikus pensioniskeemis.“

16. Artikkel 34 jäetakse välja.

17. Pärast artiklit 35 lisatakse järgmine peatükk:

„PEATÜKK 1a

Pikaajalise hoolduse hüvitised

⁴⁵ ELT L 28, 31.1.2014, lk 17.

⁴⁶ EÜT L 018, 21.1.1997, lk 1.

Artikkel 35a

Üldsätted

1. Ilma et see piiraks käesoleva peatüki erisätete kohaldamist, kohaldatakse artikleid 17–32 *mutatis mutandis* pikaajalise hoolduse hüvitiste suhtes.
2. Halduskomisjon koostab üksikasjaliku loetelu pikaajalise hoolduse hüvitistest, mis vastavad käesoleva määruse artikli 1 punktis vb sätestatud kriteeriumidele, täpsustades, millised on mitterahalised hüvitised ja millised rahalised hüvitised.
3. Erandina lõikest 1 võivad liikmesriigid anda pikaajalise hoolduse rahalisi hüvitisi kooskõlas III jaotise muude peatükkidega, kui hüvitis ja hüvitise suhtes kehtivad eritingimused on loetletud XII lisas, ja tingimusel, et sellise koordineerimise tulemus on saajatele vähemalt sama soodus, kui hüvitis oleks koordineeritud käesoleva peatüki alusel.

Artikkel 35b

Pikaajalise hoolduse hüvitiste kattumine

1. Kui isik, kes saab pikaajalisi hoolduse rahalisi hüvitisi pädevalt liikmesriigilt, on samaaegselt ja käesoleva peatüki alusel õigustatud taotlema mitterahalisi pikaajalise hoolduse hüvitisi elukohajärgselt või teises liikmesriigis viibimiskohajärgselt asutuselt ning esimese liikmesriigi asutusel tuleb ühtlasi nende mitterahaliste hüvitiste kulu tagasi maksta artikli 35c alusel, kohaldatakse artiklis 10 sätestatud üldsätet hüvitiste kattumise ennetamise kohta, kuid järgmise piiranguga: rahalise hüvitise summat vähendatakse tagasimakstava mitterahalise hüvitise võrra, mida taotletakse artikli 35c alusel esimese liikmesriigi asutuselt.
2. Kaks või mitu liikmesriiki või nende pädevad asutused võivad kokku leppida muid või täiendavaid meetmeid, mis ei ole asjaomastele isikutele lõikes 1 sätestatud põhimõtetest ebasoodsamad.

Artikkel 35c

Tagasimaksed asutuste vahel

1. Artikli 35 sätteid kohaldatakse *mutatis mutandis* pikaajalise hoolduse hüvitiste suhtes.
 2. Kui käesoleva peatüki kohaselt pädeva asutuse liikmesriigi õigusaktides ei ole ette nähtud pikaajalise hoolduse mitterahalisi hüvitisi, peetakse peatüki 1a kohaldamisel pädevaks asutuseks 1. peatüki kohast asutust, mis on vastutav teises liikmesriigis saadud mitterahaliste haigushüvitiste tagasimaksmise eest.“
18. Artikli 50 lõikes 2 asendatakse tekst „artikli 52 lõike 1 punktidega a või b“ tekstiga „artikli 52 lõike 1 punktiga b“.
19. Artikkel 61 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 61

Erieeskirjad kindlustus-, töötamis- või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise perioodide liitmise kohta

1. Välja arvatud artikli 65 lõik 2 nimetatud juhtudel sõltub artikli 6 kohaldamine sellest, kus asjaomane isik viimati täitis vähemalt kolme kuu pikkuse kindlustus-, töötamis- või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise perioodi vastavalt õigusaktidele, mille alusel hüvitisi taotletakse.

2. Kui töötu isik ei täida perioodide liitmise tingimusi vastavalt lõikele 1, kuna tema viimati täitunud kindlustus-, töötamis- või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise perioodide kogukestus vastavas liikmesriigis on vähem kui kolm kuud, siis on õigus saada töötushüvitist vastavalt selle liikmesriigi õigusaktidele, kus ta on varem sellised perioodid täitnud vastavalt artiklis 64a sätestatud tingimustele ja piirangutele.“

20. Artiklit 64 muudetakse järgmiselt:

- (a) lõike 1 punktis c asendatakse sõna „kolme“ sõnaga „kuue“ ning tekst „kolmekuulist perioodi pikendada maksimaalselt kuue kuuni“ sõnadega „kuuekuulist perioodi pikendada kuni kõnealuse isiku hüvitise saamise õiguse lõppemiseni“;
- (b) lõikes 3 asendatakse sõna „kolmeks“ sõnaga „kuueks“ ning tekst „maksimaalselt kuue kuuni“ sõnadega „kuni kõnealuse isiku hüvitise saamise õiguse lõppemiseni“.

21. Artikli 64 järele lisatakse artikkel 64a:

„Artikkel 64a

Erieeskirjad töötute puhul, kes on liikunud teise liikmesriiki, ilma et nad täidaksid artikli 61 lõikes 1 ja artiklis 64 sätestatud tingimusi

Artikli 61 lõikes 2 osutatud olukordades muutub liikmesriik, mille õigusakte töötu isiku suhtes varem kohaldati, pädevaks töötushüvitiste andmiseks. Töötushüvitised makstakse pädeva asutuse kulul artikli 64 lõike 1 punktis c ettenähtud aja eest, kui töötu isik teeb ennast kättesaadavaks viimase kindlustuse liikmesriigi tööhõivetalitusele ja vastab tingimustele, mis on kehtestatud asjaomase liikmesriigi õigusaktidega. Artikli 64 lõikeid 2–4 kohaldatakse *mutatis mutandis*.“

22. Artikkel 65 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 65

Töötud, kes elasid muus liikmesriigis kui pädev riik

1. Töötu isik, kes oma viimase töötamise või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise ajal elas muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik, peab olema kättesaadav oma tööandjale või tööhõivetalitusele pädevas liikmesriigis. Kõnealune isik saab hüvitist kooskõlas pädeva liikmesriigi õigusaktidega, nagu ta elaks selles liikmesriigis. Nimetatud hüvitisi annab pädeva liikmesriigi asutus.

2. Erandina lõikest 1 peab täielikult töötu isik, kes oma viimase töötamise või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise ajal elas muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik ja kes ei ole täitnud vähemalt 12-kuulist töötuskindlustuse perioodi üksnes pädeva liikmesriigi õigusaktide kohaselt, olema kättesaadav elukohaliikmesriigi tööhõivetalitusele. Kõnealune isik saab hüvitist kooskõlas elukohaliikmesriigi õigusaktidega, nagu ta oleks täitnud kõik kindlustusperioodid vastava liikmesriigi õigusaktide kohaselt. Nimetatud hüvitisi maksab elukohaliikmesriigi asutus. Teise võimalusena võib käesolevas lõikes osutatud täielikult töötu isik, kellel oleks õigus saada töötushüvitist üksnes pädeva liikmesriigi siseriikliku õiguse alusel, juhul kui ta seal elaks, teha end kättesaadavaks kõnealuse liikmesriigi tööhõivetalitustele ning saada hüvitist vastavalt selle liikmesriigi õigusaktidele, nagu ta elaks selles riigis.

3. Kui lõikes 1 või 2 osutatud täielikult töötu isik ei soovi pärast registreerimist olla kättesaadav selle liikmesriigi tööhõivetalitustele, kus ta viimati tegutses, ning soovib otsida tööd elukohaliikmesriigis või viimase tegevuskoha liikmesriigis, kohaldatakse artikli 64 sätteid *mutatis mutandis*, välja arvatud artikli 64 lõike 1 punkti a. Pädev asutus võib pikendada artikli 64 lõike 1 punkti c esimeses lauses osutatud tähtaega kuni hüvitise saamise õiguse perioodi lõpuni.

4. Käesolevas artiklis osutatud täielikult töötu isik võib lisaks enda kättesaadavaks tegemisele pädeva liikmesriigi tööhõivetalitustele teha ennast kättesaadavaks ka teise liikmesriigi tööhõivetalitustele.

5. Lõikeid 2–4 ei kohaldata isiku suhtes, kes on osaliselt või aeg-ajalt töötu.“

23. Pärast artiklit 68a lisatakse järgmine:

„Artikkel 68b

Erisätted rahaliste perehüvitiste puhul, mille eesmärk on asendada sissetulekut lapse kasvatamise perioodide jooksul

1. Rahalisi perehüvitisi, mille eesmärk on asendada sissetulekut lapse kasvatamise perioodide jooksul ja mis on loetletud XIII lisa 1. osas, antakse üksnes isikule, kelle suhtes kohaldatakse pädeva liikmesriigi õigusakte, ning selliste hüvitiste puhul ei teki tema pereliikmetele tuletatud õigust. Käesoleva määruse artiklit 68a ei kohaldata kõnealuste hüvitiste suhtes ning pädev asutus ei ole kohustatud vastu võtma taotlust, mille on esitanud teine vanem, vanemana käsitatav isik või lapse või laste hooldajana tegutsev asutus vastavalt rakendusmääruse artikli 60 lõikele 1.

2. Erandina artikli 68 lõikest 2 võib kattuvate õiguste puhul ühe või mitme riigi vastuoluliste õigusaktide korral liikmesriik määrata lõikes 1 nimetatud perehüvitise abisaajale täies ulatuses, olenemata esmastes õigusaktides sätestatud summast. Liikmesriigid, kes valivad sellise erandi kohaldamise, loetletakse XIII lisa 2. osas, viitega perehüvitisele, mille suhtes erandit kohaldatakse.“

24. Artikli 75 järele lisatakse V jaotisesse pealkirja „MUUD SÄTTED“ alla artikkel 75a:

„Artikkel 75a

Pädevate asutuste kohustused

1. Pädevad võimuorganid tagavad, et nende asutused oleks teadlikud ja kohaldaksid käesoleva määruse ja rakendusmääruse valdkondades ja tingimustel kõiki sätteid, õiguslikke ja muid, sealhulgas halduskomisjoni otsused.

2. Selleks et tagada kohaldatavate õigusaktide korrektne kindlaksmääramine, edendavad pädevad võimuorganid oma liikmesriigis koostööd asutuste ja tööinspeksioonide vahel.“

25. Artikli 76 järele lisatakse artikkel 76a:

„Artikkel 76a

Õigus võtta vastu rakendusakte

1. Komisjonile antakse volitused võtta vastu rakendusaktid, millega täpsustatakse menetlust, mida tuleb järgida, et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse artiklite 12 ja 13 kohaldamiseks. Nende õigusaktidega kehtestatakse standardmenetlus, sealhulgas

- omaja suhtes kohaldatavaid sotsiaalkindlustuse õigusakte tõendava porditava dokumendi väljaandmise tähtajad, vorm ja sisu,
- nende olukordade kindlaksmääramine, mille korral dokument välja antakse,
- elemendid, mida tuleb kontrollida enne dokumendi väljaandmist,
- dokumendi tühistamine, kui selle täpsuse ja kehtivuse seab kahtluse alla selle liikmesriigi pädev asutus, kus isik töötab.

2. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas määruse (EL) nr 182/2011⁴⁷ artiklis 5 osutatud kontrollimenetlusega.

3. Komisjoni abistab halduskomisjon, mis on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.“

26. Lisatakse artikkel 87b:

„Artikkel 87b

Üleminekusätted määruse (EL) xxxx⁴⁸ kohaldamiseks

1. Määrusest (EL) xxxx tulenevad õigused ei kehti enne määruse kohaldamiskuupäeva.
2. Kõiki asjaomases liikmesriigis [määruse (EL) xxxx kohaldamiskuupäev] eelnenud aja jooksul liikmesriigi õigusaktide alusel täitunud kindlustusperioode ja vajaduse korral ka töötamis-, füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise või elamisperioode võetakse arvesse hüvitiste saamise õiguse kindlaksmääramisel käesoleva määruse alusel.
3. Lõike 1 alusel kehtib määrusest (EL) xxxx tulenev õigus ka siis, kui see on seotud enne selle kohaldamiskuupäeva asjaomases liikmesriigis tekkiva olukorraga.
4. Käesoleva määruse artikleid 61, 64 ja 65, mis olid jõus enne [määruse (EL) xxxx kohaldamise kuupäev] kohaldatakse jätkuvalt töötushüvitiste suhtes, mis on makstud isikutele, kelle töötus algas enne nimetatud kuupäeva.“

27. Artikkel 88 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 88

Volituste delegeerimine lisade ajakohastamiseks

Komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte kooskõlas artikliga 88a, et kohandada korrapäraselt halduskomisjoni taotlusel käesoleva määruse ja rakendusmääruse lisasid.

Artikkel 88a

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Käesoleva määruse artikli 88 kohased delegeeritud volitused antakse Euroopa Komisjonile määramata ajaks alates [määruse (EL) xxxx jõustumise kuupäev].

⁴⁷ ELT L 55, 28.2.2011, lk 13–18.

⁴⁸ [viide lisatakse hiljem]

3. Euroopa Parlament või nõukogu võib artiklis 88 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon iga liikmesriigi määratud ekspertidega kooskõlas 13. aprillil 2016. aastal välja antud paremat õigusloomet käsitlevas institutsioonidevahelises kokkuleppes sätestatud põhimõtetega.

5. Niipea kui Euroopa Komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 88 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist Euroopa Komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.“

28. I, II, III, IV, X ja XI lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

29. Lisatakse XII ja XIII lisa vastavalt käesoleva määruse lisale.

Artikkel 2

Määrust (EÜ) nr 987/2009 muudetakse järgmiselt.

1. Põhjemuse 18 järele lisatakse järgmine põhjemus:

„(18a) On vaja teatavaid erieeskirju ja -menetlusi, et maksta tagasi elukohaliikmesriigis makstud hüvitiste kulu, kui asjaomane isik on kindlustatud mõnes muus liikmesriigis. Liikmesriigid, kellele tuleb teha kindlasummalisi tagasimakseid, teatavad aastased keskmised kulud inimese kohta kindlaksmääratud tähtaja jooksul, et tagasimakse saaks toimuda võimalikult kiiresti. Kui liikmesriik ei suuda tähtaja jooksul teatada keskmist aastast kulu isiku kohta igas vanuseklassis konkreetsel võrdlusaastal, tuleb ette näha alternatiivne võimalus, et liikmesriigid võivad esitada nõuded kõnealuse aasta kohta, tuginedes keskmistele kuludele, mis on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*. Mitterahaliste hüvitiste kulude tagasimaksmine kindlaksmääratud summade alusel peaks olema võimalikult lähedane tekkinud tegelikele kuludele; seepärast tuleks teatamiskohustusest tehtav erand heaks kiita halduskomisjonis ning seda ei tohiks kasutada kahel järjestikusel aastal.“

2. Põhjemus 19 asendatakse järgmisega:

„(19) Asutustevahelisi menetlusi vastastikuse abi pakkumiseks sotsiaalkindlustusega seotud nõuete sissenõudmisel tuleks tõhustada, et tagada tõhusam sissenõudmine ning sotsiaalkindlustussüsteemide tõrgeteta toimimine. Tõhus sissenõudmine on ka vahend kuritarvituste ja pettuste ennetamiseks ja nendega võitlemiseks ning viis, kuidas tagada sotsiaalkindlustussüsteemide jätkusuutlikkus. Selleks tuleb vastu võtta uued menetlused, võttes aluseks mitmed nõukogu direktiivis 2010/24/EL (vastastikuse abi kohta maksude, maksete ja teiste meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel)⁴⁹ olevad sätted, eelkõige võtta vastu täitmisele pööramist võimaldav

ühtne õigusakt ning standardmenetlus vastastikuse abi taotlemiseks ja sotsiaalkindlushüvitise taotlusega seotud dokumentidest ja otsustest teavitamiseks.“

3. Põhjenduse 24 järele lisatakse järgmised põhjendused:

„(25) Sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjon võttis 18. märtsil 2010 vastu otsuse nr H5, mis käsitleb koostööd võitluses pettuste ja vigade vastu nõukogu määruse (EÜ) nr 883/2004 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 987/2009 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta) raames,⁵⁰ milles rõhutatakse, et võitlus pettuste ja vigade vastu on osa määruse (EÜ) nr 883/2004 ja käesoleva määruse nõuetekohasest kohaldamisest. Seetõttu on õiguskindluse huvides vajalik, et käesolev määrus sisaldaks selget õiguslikku alust, mis võimaldab pädevatel asutustel vahetada isikuandmeid elukoha või viibimiskoha liikmesriigi asjaomaste asutustega isikute kohta, kelle õigused ja kohustused on vastavalt määrusele (EÜ) nr 883/2004 ja käesolevale määrusele juba määratletud, et teha kindlaks pettused ja vead osana kõnealuste määruste käimasolevast nõuetekohasest rakendamisest. Samuti on vaja määratleda asjaolud, mille korral võib isikuandmeid töödelda muul kui sotsiaalkindlustuse otstarbel, sealhulgas õiguslike kohustuste täitmise jälgimiseks liidu või siseriiklikul tasandil töö-, tervishoiu- ja ohutuse, sisserände ja maksuõiguse valdkonnas.

(26) Asjaomaste isikute õiguste kaitsmiseks peaks liikmesriik tagama, et andmete taotlused ja vastused oleksid vajalikud ja proportsionaalsed määruse (EÜ) nr 883/2004 ja käesoleva määruse nõuetekohaseks rakendamiseks kooskõlas Euroopa andmekaitsealaste õigusaktidega. Hüvitise saamise õigust ei tohiks andmevahetuse alusel automaatselt ära võtta ning iga andmevahetusest tulenev otsus peaks austama asjaomase isiku põhiõigusi ja -vabadusi, nii et otsus oleks piisavalt tõendatud ning selle suhtes rakendataks õiglast edasikaebamise korda.“

4. Artikli 1 lõike 2 punkti e järele lisatakse järgmine punkt:

„ea) „pettus“ – mis tahes tahtlik tegu või tegevusetus, et koguda või saada sotsiaalkindlustushüvitisi või vältida sotsiaalkindlustusmaksete tasumist, mis on vastuolus liikmesriigi õigusega;“.

5. Artikli 2 lõike 4 järele lisatakse lõiked 5–7:

„5. Kui isiku õigused või kohustused, mille suhtes kohaldatakse alus- ja rakendusmääruseid, on kindlaks määratud, võib pädev asutus taotleda elu- või viibimiskohajärgselt liikmesriigilt kõnealuse isiku isikuandmeid. Päring ja mis tahes vastus peab hõlmama teavet, mis võimaldab pädeval liikmesriigil tuvastada ebatäpsust asjaoludes, millel isiku õiguste ja kohustuste kindlaksmääramise dokument või otsus põhineb vastavalt alus- või rakendusmäärusele. Päringu võib esitada ka siis, kui puudub kahtlus dokumendis sisalduva või konkreetse asjas otsuse tegemise aluseks olnud teabe kehtivuse või õigsuse kohta. Teabepäring ja mis tahes vastus peavad olema vajalikud ja proportsionaalsed.

6. Halduskomisjon koostab üksikasjaliku loetelu andmepäringute liikidest ja vastustest, mida saab lõike 5 alusel esitada, ning Euroopa Komisjon teavitab sellest loetelust vajalikus ulatuses. Lubatud on ainult kõnealuses loetelus nimetatud andmepäringud ja vastused.

7. Päring ja mis tahes vastus peavad olema kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus),⁵¹ nagu on sätestatud ka alusmääruse artiklis 77.“

6. Artikli 3 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Liikmesriigid tagavad, et oma õigusaktide kohaselt põhimääruse rakendamiseks vajalike isikuandmete kogumisel, edastamisel või töötlemisel saavad asjaomased isikud täielikult kasutada isikuandmete kaitsega seotud õigusi kooskõlas liidu sätetega, milles käsitletakse üksikisikute kaitset seoses isikuandmete töötlemise ja nende andmete vaba liikumisega, eelkõige seoses õigusega omada juurdepääsu kõnealustele andmetele, neid parandada ja olla vastu selliste isikuandmete töötlemisele ning olla täielikult informeeritud kaitsemeetmetest automaatsete individuaalsete otsuste puhul. Andmesubjektil peab olema võimalik kasutada õigust pääseda juurde käesoleva määruse alusel töödeldavatele teda ennast puudutavatele isikuandmetele mitte üksnes pöördudes andmeid valdava asutuse pool, vaid ka elukohajärgse pädeva asutuse kaudu.“

7. Artikli 5 lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigi asutuse väljastatud dokumente, mis näitavad isiku olukorda põhimääruse ja rakendusmääruse kohaldamise eesmärgil, ning tõendusmaterjale, mille alusel need dokumendid on välja antud, aktsepteeritakse teiste liikmesriikide asutustes niikaua, kuni need väljastanud liikmesriik ei ole neid tagasi võtnud või kehtetuks tunnistanud. Need dokumendid kehtivad vaid juhul, kui kõik kohustuslikud osad on täidetud.

2. Kui esineb kahtlus dokumendi kehtivuses või selles sisalduvate asjaolude täpsuses, palub dokumendi saanud liikmesriigi asutus dokumendi väljastanud asutuselt vajalikke selgitusi ja vajaduse korral kõnealuse dokumendi tagasivõtmist.

a) Sellise taotluse saamisel peab väljaandev asutus vaatama läbi dokumendi väljastamise põhjused ja vajaduse korral dokumenti parandama või selle tagasi võtma 25 tööpäeva jooksul alates taotluse saamisest. Kui avastatakse dokumendi taotleja ümberlükkamatu pettus, võtab dokumendi väljastanud asutus dokumendi kohe tagasi või muudab seda viivitamata ja tagasiulatuvalt.

b) Kui väljaandev asutus, olles dokumendi väljastamise põhjused uuesti läbi vaadanud, ei suuda tuvasta ühtki viga, edastab ta taotluse esitanud asutusele kõik tõendusmaterjalid 25 tööpäeva jooksul alates taotluse saamisest. Kiireloomulistel juhtudel, kui kiireloomulisuse põhjused on taotluses selgelt märgitud, tuleb seda teha kahe tööpäeva jooksul alates nimetatud taotluse saamisest, olenemata sellest, et väljaandev asutus ei ole võib-olla lõpetanud arutelusid vastavalt alapunktile a eespool.

c) Kui taotluse esitanud asutusel on pärast tõendusmaterjali saamist jätkuvalt kahtlusi dokumendi kehtivuses või nende asjaolude õigsuses, millel dokumendis sisalduvad andmed põhinevad, või selles, et teave, mille alusel dokument on välja antud, ei ole õige, võib ta esitada selle kohta tõendeid ja paluda täiendavaid selgitusi ning vajaduse korral kõnealuse dokumendi tagasivõtmist väljaandva asutuse poolt kooskõlas eespool sätestatud menetluse ja tähtaegadega.“

8. Artiklit 14 muudetakse järgmiselt:

51

[viide lisatakse hiljem]

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Alusmääruse artikli 12 lõike 1 kohaldamisel võib isik, „kes töötab liikmesriigis tööandja heaks, kes tavaliselt seal tegutseb, ning kes on lähetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiivi 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta)⁵² tähenduses seoses teenuste osutamisega, või saadetud tööandja poolt teise liikmesriiki“, olla muu hulgas isik, kes on tööle võetud teise liikmesriiki tööle lähetamise või saatmise eesmärgil, tingimusel et asjaomase isiku suhtes kohaldatakse vahetult enne töökohale asumist juba lähetava liikmesriigi õigusakte vastavalt alusmääruse II jaotisele.“;

b) lõige 5a asendatakse järgmisega:

„5a. Alusmääruse II jaotise kohaldamisel osutatakse sõnadega „registrisse kantud asukoht või tegevuskoht“ registrisse kantud asukohale või tegevuskohtale, kus võetakse vastu ettevõtja olulised otsused ja kus on juhatuse asukoht, eeldusel et ettevõtja teostab selles liikmesriigis sisulisi tegevusi. Vastasel juhul loetakse ta asuvaks selles liikmesriigis, kus asub ettevõtja tegevuste huvikese, mis määratakse kindlaks vastavalt kriteeriumidele, mis on sätestatud lõigetes 9 ja 10.“;

c) lõike 11 järele lisatakse uus lõige 12.

„12. Juhul kui isik, kes elab väljaspool liidu territooriumi, töötab või tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana kahes või enamas liikmesriigis ja kui kõnealuse isiku suhtes kohaldatakse ühe sellise liikmesriigi siseriikliku õiguskorra alusel vastava riigi õigusakte, kohaldatakse alusmääruse ja rakendusmääruse sätteid kohaldatava õiguse kindlaksmääramiseks *mutatis mutandis*, tingimusel et isiku elukoht loetakse olevat selles liikmesriigis, kus asub ettevõtja või tööandja registrisse kantud asukoht või tegevuskoht või tema tegevuse huvide kese.“.

9. Artikli 15 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Lõiget 1 kohaldatakse *mutatis mutandis* nende isikute suhtes, kes on hõlmatud alusmääruse artikli 11 lõike 3 punktiga d ja artikli 11 lõikega 5.“

10. Artikli 16 lõiked 1, 2, 3 ja 5 asendatakse järgmisega:

„1. Isik, kelle tegevus toimub kahes või enamas liikmesriigis, või tema tööandja teatab sellest oma elukoha liikmesriigi pädeva võimuorgani määratud asutusele.

2. Isiku elukohajärgne määratud asutus määrab viivitamata kindlaks asjaomase isiku suhtes kohaldatavad õigusaktid, võttes arvesse alusmääruse artiklit 13 ja rakendusmääruse artiklit 14. Asutus teavitab ajutisest kindlaksmääramisest määratud asutusi igas liikmesriigis, kus tegevust teostatakse või kus tööandja asub.

3. Kui nimetatud asutus teeb kindlaks, et kohaldatakse teise liikmesriigi õigusakte, teeb ta seda ajutiselt ja teavitab viivitamata liikmesriigi asutust, kes on pädev seoses kõnealuse ajutise otsusega. Otsus muutub lõplikuks kaks kuud pärast seda, kui asjaomase liikmesriigi pädeva võimuorgani määratud asutust on sellest teavitatud, välja arvatud juhul, kui viimati nimetatud asutus teatab esimesena nimetatud asutusele ja asjaomastele isikutele, et ta ei saa ajutist määramisotsust veel heaks kiita või et ta on selles küsimuses eriarvamusel.

5. Selle liikmesriigi pädev asutus, kelle õigusaktide kohaldamine on kas ajutiselt või lõplikult kindlaks määratud, teavitab sellest viivitamatult asjaomast isikut või tema tööandjat.“

11. Artikli 19 lõike 2 järele lisatakse järgmised lõiked:

„3. Kui asutusel palutakse esitada eespool nimetatud tõend, peab ta nõuetekohaselt hindama asjakohaseid fakte ja tagama, et teave, mille põhjal tõend väljastatakse, on õige.

4. Kui see on vajalik seadusandlike volituste rakendamiseks liikmesriigi või liidu tasandil, vahetatakse asjakohast teavet asjaomase isiku sotsiaalkindlustusalaste õiguste ja kohustuste kohta otse asjaomaste liikmesriikide pädevate asutuste ning tööinspeksioonide, sisserände- ja maksuasutuste vahel ning see võib hõlmata isikuandmete töötlemist muudel eesmärkidel kui alusmääruse ja käesoleva määruse kohaste õiguste ja kohustuste teostamine või jõustamine, eelkõige selleks, et tagada vastavus asjakohastele õiguslikele kohustustele töö-, tervishoiu- ja ohutuse, sisserände ja maksuõiguse valdkonnas. Täiendavad üksikasjad sätestatakse halduskomisjoni otsusega.

5. Pädevad asutused peavad asjaomastele isikutele andma konkreetset ja piisavat teavet nende isikuandmete töötlemise kohta kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus),⁵³ nagu on sätestatud ka alusmääruse artiklis 77, ning peavad järgima käesoleva määruse artikli 3 lõikes 3 sätestatud nõudeid.“

12. Artikli 20 järele lisatakse artikkel 20a:

„Artikkel 20a

Õigus võtta vastu rakendusakte

1. Komisjonile antakse volitused võtta vastu rakendusaktid, millega täpsustatakse menetlust, mida tuleb järgida, et tagada ühetaolised tingimused alusmääruse artiklite 12 ja 13 kohaldamiseks. Nende õigusaktidega kehtestatakse standardmenetlus, sealhulgas

- omaniku suhtes kohaldatavaid sotsiaalkindlustuse õigusakte tõendava porditava dokumendi väljaandmise tähtajad, vorm ja sisu,
- nende olukordade kindlaksmääramine, mille korral dokument välja antakse,
- elemendid, mida tuleb kontrollida enne dokumendi väljaandmist,
- dokumendi tühistamine, kui selle täpsuse ja kehtivuse seab kahtluse alla selle liikmesriigi pädev asutus, kus isik töötab.

2. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas määruse (EL) nr 182/2011⁵⁴ artiklis 5 osutatud kontrollimenetlusega.

3. Komisjoni abistab halduskomisjon, mis on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.“

13. III jaotise 1. peatüki pealkiri asendatakse järgmisega:

⁵³ [viide lisatakse hiljem]

⁵⁴ ELT L 55, 28.2.2011, lk 13–18.

„Haigushüvitised, sünnitus- ja sellega samaväärsed isadushüvitised ning pikaajalise hoolduse hüvitised“.

14. Artikli 23 lõppu lisatakse järgmine lause:
„Käesolevat artiklit kohaldatakse *mutatis mutandis* pikaajalise hoolduse hüvitiste suhtes.“
15. Artikli 24 lõikes 3 asendatakse tekst „ja 26“ tekstiga „, 26 ja 35a“.
16. Artikli 28 lõikele 1 lisatakse pärast teksti „põhimääruse artikli 21 lõike 1 kohaselt“ tekst „ja kooskõlas selle artikliga 35a“.
17. Artiklit 31 muudetakse järgmiselt:
 - (c) pealkiri asendatakse järgmisega:
„Alusmääruse artikli 35b kohaldamine“;
 - (d) lõikes 1 asendatakse tekst „artiklis 34“ tekstiga „artiklis 35b“;
 - (e) lõikes 2 asendatakse tekst „artikli 34 lõikes 2“ tekstiga „artikli 35a lõikes 2“.
18. Artikli 32 lõike 3 järele lisatakse lõige 4:
„4. Käesolevat artiklit kohaldatakse *mutatis mutandis* pikaajalise hoolduse hüvitiste suhtes.“
19. Artikli 43 lõike 3 teine lõik jäetakse välja.
20. Artikli 55 lõike 4 kolmandas lõigus jäetakse tekst „pädeva asutuse taotluse korral“ välja.
21. Artikli 55 lõikes 7 asendatakse tekst „artikli 65a lõikega 3“ tekstiga „artikliga 64a ja artikli 65a lõikega 3“.
22. Artikli 55 järele lisatakse artikkel 55a:

„Artikkel 55a

Viimase kindlustuse liikmesriigi tööhõiveameti kohustused

Alusmääruse artikli 61 lõikes 2 osutatud olukorra puhul saadab viimase kindlustuse liikmesriigi asutus viivitamata eelmise kindlustuse liikmesriigi pädevale asutusele dokumendi, mis sisaldab järgmist: kuupäev, mil asjaomane isik jäi töötuks, liikmesriigi õigusaktide alusel täidetud kindlustus-, töötamis- või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise periood, olulised asjaolud, mis võivad muuta hüvitiste saamise õigust, töötuna registreerimise kuupäev ja nende aadress.“

23. Artiklit 56 muudetakse järgmiselt:
 - (a) lõikes 1 asendatakse tekst „artikli 65 lõikele 2“ tekstiga „artikli 65 lõikele 4“;
 - (b) lõige 3 jäetakse välja.
24. IV jaotise 1. peatükk nimetatakse ümber järgmiselt:

„I PEATÜKK

Hüvitiste kulude tagasimaksmine alusmääruse artiklite 35, 35c ja 41 kohaselt“.

25. Artikli 64 lõike 1 esimene taane asendatakse järgmisega:
„ - näitaja i ($i = 1, 2, 3$ ja 4) esindab kindlaksmääratud summa arvutamisel kasutatud kolme vanuserühma järgmiselt:

- i = 1: alla 65aastased isikud,
i = 2: 65–74aastased isikud,
i = 3: 75–84aastased isikud,
i = 4: 85aastased ja vanemad isikud.“

26. Artikkel 65 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 65

Aastaste keskmiste kulude teatamine

1. Iga vanuserühma aastane keskmine kulu isiku kohta konkreetsel aastal teatatakse kontrollnõukogule hiljemalt kõnealusele aastale järgneva teise aasta lõpuks.
2. Lõike 1 kohaselt teatatud aastased keskmised kulud avaldatakse igal aastal *Euroopa Liidu Teatajas* pärast nende heakskiitmist halduskomisjonis.
3. Kui liikmesriik ei ole suuteline teatama keskmisi kulusid konkreetse aasta kohta lõikes 1 osutatud tähtjaks, peab ta sama tähtaja jooksul küsima luba halduskomisjonilt ja kontrollnõukogult, et kasutada kõnealuse liikmesriigi puhul aastaseid keskmisi kulusid, mis on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas* aasta kohta, mis eelnes konkreetsele aastale, mille kohta andmeid ei ole edastatud. Sellise loa taotlemisel peab liikmesriik selgitama, miks tal ei ole võimalik teatada aastaseid keskmisi kulusid kõnealuse aasta kohta. Kui halduskomisjon kiidab pärast kontrollnõukogu arvamuse kaalumist liikmesriigi taotluse heaks, avaldatakse eespool nimetatud aastased keskmised kulud *Euroopa Liidu Teatajas*.
4. Lõikes 3 sätestatud erandit ei kohaldata järjestikustel aastatel.“

27. Artikkel 70 jäetakse välja.

28. Artikkel 73 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 73

**Alusetult määratud hüvitiste ja alusetult makstud sissemaksete tagasimaksed
ajutise hüvitise või kohaldatava õiguse tagasiulatuva muutmise korral**

1. Kohaldatava õiguse tagasiulatuva muutmise korral, sealhulgas olukordades, millele on osutatud rakendusmääruse artikli 6 lõigetes 4 ja 5, ning hiljemalt kolm kuud pärast kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramist või hüvitise maksmise eest vastutava asutuse tuvastamist koostab alusetult rahalisi hüvitisi maksnud asutus aruande makstud summa kohta ja saadab selle tagasimaksete eest pädevaks tunnistatud asutusele.

Sama kehtib ka mitterahaliste hüvitiste puhul, mida maksab tagasi asutus, mis on pädevaks tunnistatud vastavalt rakendusmääruse IV jaotisele.

2. Rahaliste hüvitiste maksmiseks pädevaks tunnistatud asutus arwab makstud summa, mille ta peab tagasi maksma asutusele, mis ei olnud pädev või oli pädev ainult ajutiselt, maha vastavatest hüvitistest, mida ta asjaomasele isikule võlgneb, ning kannab mahaarvatud summa viivitamata üle viimati nimetatud asutusele.

Kui alusetult makstud hüvitiste summa on suurem kui pädevaks tunnistatud asutuse võlgnetav summa või kui võlgnevused puuduvad, arwab pädevaks tunnistatud asutus kõnealuse summa maha jooksvalt makstavatest summadest tema kohaldatavate õigusaktidega selliseks tasaarvestuseks ette nähtud tingimustel ja piirides, ning

kannab mahaarvatud summa viivitamata üle alusetult rahalisi hüvitisi maksnud asutusele nende tagasimaksmise eesmärgil.

3. Asutus, kes on alusetult saanud sissemakseid juriidiliselt ja/või füüsiliselt isikult, maksab kõnealused summad nende maksjale tagasi alles pärast seda, kui ta on pädevaks tunnistatud asutusega kindlaks teinud summad, mis tal on saada asjaomaselt isikult.

Pädevaks tunnistatud asutuse taotlusel, mis esitatakse hiljemalt kolm kuud pärast kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramist, kannab alusetult sissemakseid saanud asutus need kõnealuseks perioodiks pädevaks tunnistatud asutusele üle, et tasaarveldada seoses juriidilise ja/või füüsilise isiku poolt pädevaks tunnistatud asutusele võlgnetavad sissemaksed. Üle kantud sissemakseid käsitatakse tagasiulatuvalt kui pädevaks tunnistatud asutusele makstud sissemakseid.

Kui alusetult makstud sissemaksete summa on suurem kui pädevaks tunnistatud asutusele juriidilise ja/või füüsilise isiku poolt võlgnetav summa, maksab alusetult sissemakseid saanud asutus ülemäärase summa juriidilisele ja/või füüsilisele isikule tagasi.

4. Siseriiklikes õigusnormides sätestatud tähtajad ei ole mõjuv põhjus keelduda asutustevaheliste nõuete tagasimaksmisest käesoleva artikli alusel.

5. Käesolevat artiklit ei kohaldata nõuete suhtes, mis on vanemad kui 60 kuud päeval, mil alustatakse menetlust vastavalt käesoleva määruse artikli 5 lõikele 2 või artikli 6 lõikele 3.“

29. Artikli 75 lõike 3 järele lisatakse lõige 4:

„4. Käesoleva jao kohaselt vahetatud teavet võib kasutada hindamiseks ja jõustamiseks, sealhulgas ettevaatusabinõude rakendamiseks seoses nõudega, ning lisaks võib seda kasutada nende maksude ja tollimaksude hindamiseks ja jõustamiseks, mis on hõlmatud direktiivi 2010/24/EL (vastastikuse abi kohta maksude, maksete ja teiste meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel)⁵⁵ artikliga 2. Kui sotsiaalkindlustuse tagasimakse puudutab isikut, kes elab või viibib teises liikmesriigis, võib liikmesriik, kes peab maksutagastuse tegema, teavitada tagastusest elukoha- või viibimisriiki eelneva taotluseta.“

30. Artikli 76 lõike 3 järele lisatakse lõige 3a:

„3a. Lõiget 3 ei tõlgendata mingil juhul nii, et taotluse saanud liikmesriigi poolel on õigus keelduda isikut käsitleva teabe esitamisest vaid põhjusel, et kõnealune teave on panga, muu finantsasutuse, tema nimel tegutseva, volitatud või usaldusisiku valduses või on seotud juriidilise isiku omandihuvidega.“

31. Artiklit 77 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Teavitamistaotlusele lisatakse tüüpvorm, mis sisaldab vähemalt järgmisi andmeid:

a) nimi, aadress ja muud adressaadi tuvastamiseks vajalikud andmed;

- b) teavitamise eesmärk ja ajavahemik, mille jooksul teatamine peaks toimuma;
- c) lisatud dokumendi kirjeldus ning asjaomase nõude laad ja suurus;
- d) nimi, aadress ja muud kontaktandmed järgmise kohta:
- i) lisatud dokumendi eest vastutav asutus ja, kui see on erinev,
- ii) asutus, kust saab täiendavat teavet teatatud dokumendi või maksekohustuse vaidlustamise võimaluste kohta.“;

b) lõike 3 järele lisatakse lõiked 4, 5 ja 6:

„4. Taotluse esitanud pool esitab käesoleva artikli kohase teavitamistaotluse ainult juhul, kui tal ei ole võimalik teavitada vastavalt eeskirjadele, mis reguleerivad asjaomastest dokumentidest teavitamist tema liikmesriigis, või kui selline teavitamine tekitaks ebaproportsionaalseid raskusi.

5. Taotluse saanud poolt tagab, et teavitamine taotluse saanud poole liikmesriigis toimub taotluse saanud poole liikmesriigis kehtivate õigusnormide ja haldustavade kohaselt.

6. Lõike 5 kohaldamine ei mõjuta mis tahes muu teavitamisvormi kasutamist, mille on koostanud taotluse esitanud poole liikmesriigi asutus vastavalt selles liikmesriigis kehtivatele eeskirjadele.

Taotluse esitanud poole liikmesriigi asutus võib teavitada teise liikmesriigi territooriumil elavat isikut mis tahes dokumendist otse tähtitud kirjaga või elektroonilisel teel.“

32. Artiklit 78 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Taotluse esitanud poole palvel nõuab taotluse saanud pool sisse nõuded, mille suhtes on olemas taotluse esitanud poole liikmesriigis täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument. Igale sissenõudmistaotlusele lisatakse ühtne juriidiline dokument, mis lubab täitmisele pööramist taotluse saanud poole liikmesriigis.“;

b) lõike 2 punkt b jäetakse välja;

c) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Enne kui taotluse esitanud pool esitab sissenõudmistaotluse, tuleb kohaldada taotluse esitanud poole liikmesriigis kehtivat asjakohast sissenõudmismenetlust, välja arvatud järgmistel juhtudel:

a) kui on ilmne, et taotluse esitanud poole liikmesriigis ei ole sissenõudmise rahuldamiseks vara või et sellise menetlusega ei kaasne nõude täielik tasumine ja taotluse esitanud poolel on konkreetne teave, mis näitab, et asjaomasel isikul on taotluse saanud poole liikmesriigis vara

b) kui selliste menetluste kasutamine taotluse esitanud poole liikmesriigis tekitaks ebaproportsionaalseid raskusi.“;

d) lisatakse järgmine lõige 6:

„6. Nõude sissenõudmistaotlusele võib lisada muid taotluse esitanud poole liikmesriigis väljastatud ja nõudega seotud dokumente.“.

33. Artikkel 79 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 79

Sissenõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument

1. Ühtne juriidiline dokument, mis lubab täitmisele pööramist taotluse saanud poole liikmesriigis, kajastab täitmisele pööramist lubava esmase dokumendi sisu ning see on ainus alus taotluse saanud poole liikmesriigis võetavatele sissenõudmismeetmetele ja ettevaatusabinõudele. Seda ei pea kõnealuses liikmesriigis tunnustama, täiendama ega asendama.

2. Täitmisele pööramist lubav ühtne juriidiline dokument sisaldab järgmist:

a) nimi, aadress ja muu asjaomase füüsilise või juriidilise isiku ja/või tema varasid valdava kolmanda isiku identifitseerimiseks vajalik teave;

b) nõude hindamise eest vastutava asutuse nimi, aadress ja muu asjakohane teave, ja, kui see on erinev, asutus, kust saab täiendavat teavet nõude või maksekohustuse vaidlustamise võimaluste kohta;

c) teave, mis on vajalik juriidilise dokumendi tuvastamiseks, mis lubab nõude täitmisele pööramist ja mis on välja antud taotluse esitava poole liikmesriigi;

d) nõude kirjeldus, sealhulgas nõude laad, hõlmatav periood, kuupäevad, mis on olulised täitmisele pööramise seisukohast, ja nõude suurus, sealhulgas põhinõue, viivis, rahatrahvid, haldustrahvid ja kõik muud tasumisele kuuluvad tasud ja kulud, mis on esitatud nii taotluse esitava poole kui ka taotluse saanud poole liikmesriigi vääringus;

e) kuupäev, mil taotluse esitav pool ja/või taotluse saanud pool juriidilise dokumendi adressaadile teatavaks tegi;

f) kuupäev, millest alates, ja ajavahemik, mille jooksul on täitmisele pööramine taotluse esitava poole liikmesriigis kehtivate õigusaktide kohaselt võimalik;

g) muu asjakohane teave.“

34. Artiklit 80 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 teine lause asendatakse järgmisega:

„Artikli 85 lõike 1a kohaselt kannab taotluse saanud pool enda poolt sisse nõutud nõude kogusumma üle taotluse esitanud poolele.“;

b) lõike 2 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Alates sissenõudmistaoitluse saamise kuupäevast nõuab taotluse saanud pool hilinenud maksete eest intressi taotluse saanud poole liikmesriigis kehtivate õigus- ja haldusnormide kohaselt.“.

35. Artiklit 81 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kui sissenõudmismenetluse ajal vaidlustab huvitatud isik nõude, taotluse esitanud poole liikmesriigis täitmisele pööramist lubava esialgse juriidilise dokumendi või taotluse esitanud poole liikmesriigis täitmisele pööramist lubava ühtse juriidilise dokumendi, taotluse esitanud poole liikmesriigi asutuse tehtud teavituse kehtivuse, pöörduv nimetatud isik taotluse esitanud poole asutuse liikmesriigi asjakohase võimuorgani poole vastavalt selles liikmesriigis kehtivatele õigusaktidele. Taotluse

esitanud pool teatab sellest viivitamata taotluse saanud poolele. Kõnealusest pöördumisest võib taotluse saanud poolt teavitada ka huvitatud isik.“;

b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„Taotluse saanud poole liikmesriigis võetud täitemeetmete või teate kehtivuse vaidlustamisel taotluse esitanud poole asutuse poolt pöördutakse selle liikmesriigi asjakohase võimuorgani poole vastavalt seal kehtivatele õigusnormidele.“;

c) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Taotluse esitanud pool teatab taotluse saanud poolele kohe kõik tema sissenõudmistaoitlusesse tehtavad hilisemad muudatused või oma taotluse tagasivõtmise, esitades muutmise või tagasivõtmise põhjused.“;

d) lisatakse järgmine lõige 5:

„5. Kui taotluse muutmise aluseks on artikli 81 lõikes 1 osutatud asjaomase asutuse otsus, edastab taotluse esitanud pool nimetatud otsuse koos taotluse saanud poole liikmesriigis täitmisele pööramist lubava muudetud ühtse juriidilise dokumendiga. Seejärel võtab taotluse saanud pool muudetud juriidilise dokumendi põhjal täiendavaid sissenõudmismeetmeid.

Taotluse saanud poole liikmesriigis täitmisele pööramist lubava ühtse juriidilise dokumendi alusel juba võetud sissenõudmismeetmeid või ettevaatusabinõusid võib muudetud juriidilise dokumendi alusel jätkuvalt võtta, välja arvatud juhul, kui taotluse muutmise on tingitud taotluse esitanud või taotluse saanud poole liikmesriigis täitmisele pööramist lubava esialgse juriidilise dokumendi kehtetusest.

Artikleid 79 ja 81 kohaldatakse muudetud juriidilise dokumendi suhtes.“.

36. Artikli 82 lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) andma rakendusmääruse artiklites 76–81 sätestatud abi, kui rakendusmääruse artiklite 76–78 kohaselt esitatud esmane taotlus käsitleb rohkem kui viis aastat vanu nõudeid, arvestades ajast, mil nõue taotluse esitanud poole liikmesriigis tasumisele kuulus kuni esmase abitaotluse esitamise kuupäevani. Juhul kui nõue või taotluse esitanud poole liikmesriigis täitmisele pööramist lubav esmane juriidiline dokument vaidlustatakse, loetakse viieaastane periood alanuks hetkest, kui tehakse kindlaks, et nõuet või sissenõudmist lubavat täitmisele pööramise dokumenti ei saa enam vaidlustada.

Lisaks hakatakse siis, kui taotluse esitanud poole liikmesriigi asutused on võimaldanud makse tähtaja edasilükkamist või osade kaupa maksmist, arvestama viieaastast ajavahemikku hetkest, mil kogu makseperiood on lõppenud.

Sellistel juhtudel ei ole taotluse saanud pool siiski kohustatud abi andma seoses nõuetega, mille puhul on möödunud üle kümne aasta kuupäevast, mil nõue taotluse esitanud poole liikmesriigis tegelikult tasumisele kuulus.“

37. Artikkel 84 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 84

Ettevaatusabinõud

1. Taotluse esitanud pool taotlusel rakendab taotluse saanud pool ettevaatusabinõusid, kui see on tema siseriiklike õigusnormidega lubatud ja tema haldustavaga kooskõlas, et tagada nõude sissenõudmine juhul, kui nõue või taotluse esitanud poole liikmesriigis täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument

vaidlustatakse taotluse esitamise ajal või kui nõude kohta ei ole veel tehtud taotluse esitanud poole liikmesriigis täitmisele pööramist lubavat juriidilist dokumenti, sel määral, mil ettevaatusabinõud on sarnases olukorras võimalikud ka taotluse esitanud poole liikmesriigi õigusnormide ja haldustavade kohaselt.

Taotluse esitanud poole liikmesriigis ettevaatusabinõude rakendamist lubav dokument, mis on seotud nõudega, mille jaoks vastastikust abi taotletakse, lisatakse vajaduse korral taotluse saanud poole liikmesriigis ettevaatusabinõusid käsitlevale taotlusele. Kõnealust dokumenti ei pea taotluse saanud poole liikmesriigis tunnustama, täiendama ega asendama.

2. Ettevaatusabinõusid käsitlevale taotlusele võib lisada teisi taotluse esitanud poole liikmesriigis väljastatud nõudega seotud dokumente.

3. Esimese lõigu rakendamiseks kohaldatakse rakendusmääruse artiklites 78, 79, 81 ja 82 kehtestatud sätteid ja menetlusi *mutatis mutandis*.“

38. Artikli 85 lõike 1 järele lisatakse lõige 1a:

„1a. Kui sissenõudmisega seotud kulud ei ole lisaks nõude summale võimalik sisse nõuda võlgnikult, arvatakse need maha mis tahes summast, mida saab sisse nõuda, või, kui see ei ole võimalik, hüvitab need taotluse esitanud pool. Taotluse esitanud ja saanud pool võivad kokku leppida konkreetse juhtumiga seotud hüvitamiskorra või selliste kulude tagasimaksmisest loobumise.“

39. Artikli 85 järele lisatakse artikkel 85a järgmiselt:

„Artikkel 85a

Viibimine haldusasutuste ametiruumides ja osalemine haldusuurimistes

1. Taotluse esitanud ja saanud poole kokkuleppel ning kooskõlas taotluse saanud poole kehtestatud korraga võivad taotluse esitanud poole volitatud ametnikud käesolevas jaos sätestatud vastastikuse abi edendamiseks:

a) viibida ametiruumides, kus taotluse saanud poole liikmesriigi haldusasutused täidavad oma ülesandeid;

b) olla kohal taotluse saanud poole liikmesriigi territooriumil läbiviidava haldusuurimise ajal.

c) abistada taotluse saanud poole liikmesriigi pädevaid ametnikke kõnealuses liikmesriigis toimuva kohtumenetluse ajal.

2. Kui see on lubatud taotluse saanud poole liikmesriigi kehtivate õigusaktidega, võib lõike 1 punktis b osutatud kokkuleppega ette näha, et taotluse esitanud poole liikmesriigi ametnikud võivad küsitleda üksikisikuid ja kontrollida dokumente.

3. Taotluse esitanud poole volitatud ametnikud, kes kasutavad lõigetes 1 ja 2 sätestatud võimalusi, peavad suutma igal ajal esitada kirjaliku volituse, mis kinnitab nende isikut ja ametialaseid volitusi.“

40. Artiklit 87 muudetakse järgmiselt:

a) lõikes 4 asendatakse viide „artiklile 34“ viitega „artikli 1 punktile vb“;

b) lõike 6 lõppu lisatakse järgmine lause:

„Kui asutus, kellel paluti teha kontroll, kasutab tulemusi ka hüvitiste andmiseks asjaomasele isikule tema poolt kohaldatavate õigusaktide alusel, ei nõua ta tagasi eelmises lauses osutatud kulud.“.

- 41. Artikli 89 lõige 3 jäetakse välja.
- 42. Artikkel 92 jäetakse välja.
- 43. Artiklis 93 asendatakse tekst „artikkel 87“ tekstiga „artiklid 87–87b“.
- 44. Lisatakse artikkel 94a:

„Artikkel 94a

Töötushüvitisi käsitlevad üleminekusätted

Kuni määruse (EL) XXX jõustumiseni kohaldatakse rakendusmääruse versiooni, mis kehtis enne [määruse (EL) xxxx jõustumise kuupäev], artikleid 56 ja 70 jätkuvalt töötushüvitiste puhul, mis on antud isikule, kes jäi töötuks enne kõnealust kuupäeva.“

- 45. Artiklit 96 muudetakse järgmiselt:
 - a) lõike 1 teine lause asendatakse järgmiselt:

„Määrus (EMÜ) nr 574/72 jääb siiski jõusse, välja arvatud artikkel 107, ning säilitab õigusliku mõju järgmise suhtes:“;
 - b) lõike 1 järele lisatakse lõige 1a:

„1a. Seoses lõikes 1 osutatud õigusaktidega reguleeritakse valuuta konverteerimise eeskirju käesoleva määruse artikliga 90.“.

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub esimesel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourgis,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja